

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

Drottning
MAUD
AV
NORGE

NYTAGET PORTRÄTT
SJØWALL, OSLO
FOTO.

BRÖLLOPSNUMMER

I

NORGES TECKEN

*med bidrag av Ba Konow Sæberg,
Aase Kristoffersen, Ann Margret Holm-
gren, Elisabeth Thorman, Vagabonde,
Vera v. Kræmer, Gustaf Næssström
m. fl.*

LÄS OM

NORSKA KUNGFAMILJEN
HEMMA HOS SIG
med specialfotografier
för Idun

*NORGES STORA MÅLARINNA
och andra framstående norska kvinnor*

EN PRINCESSAS UTSTYRSEL

K R Ö N I K A

OM GODA OCH GLADA NORRMÄN OCH OM FÖRDELEN ATT VARA FRÅN BERGEN

ATT GE SIG TILL ATT SKRIVA OM Norge då hela ens bekantskap med landet inskränker sig till två dagars vistelse i Oslo under hällregn, vore, tycker jag, en journalistisk bragd, om inte det redan är både sagt och bevisat att man skriver allra bäst om det, om vilket man icke har en aning. Ens fantasier vingar stäckas på så sätt icke av en trång verklighet.

Det var en dansk skald, som skrev så obeskrivligt vackra dikter från Indien. Han hade aldrig varit där, men de som varit där försäkrade att dikterna hade hela Indiens doft och skönhet.

Nå, några av skaldens varmaste beundrare styrde om att han blev i tillfälle att fara till sina drömmars land. Så väntade de att hans dikt, matad av verkligheten, skulle blomma än härligare. Pytt vad den gjorde! Den blev torr och tråkig och fotografisk.

Med intuition och fantasi kommer man mycket längre än med båt och tåg och guide.

*

Här skulle alltså komma mina drömmars Norge. Med fjordar och berg och jöklar och Glittertinden och Galdhøpiggen och söta flickor, som i sina sportdräkter inte kunna skiljas från käckas pojkar. Med skidlöpare, som vi svenskar aldrig kunna slå — jo, ibland — och med en hel rad av konstnärer och författare. Både döda och levande.

Men läsarna ha ju fantasi själva. Och i fantasiens land reser man bäst utan guide! Upp därför, alle man, och gör er en egen bild av landet väster om Kölen. Men en bild med fest och sol över! Något annat gillas inte just nu. Då allt gammalt gruff är glömt.

*

Jag har hört påstås att en norrmän är en upplevelse, två ett par mycket trevliga individer, tre går an, men en hel hög är en smula tröttsamt.

Utan att ingå på påståendets sista del, vill jag, för min del, stryka under dess första. Som individer, här och var i förskingringen, där jag träffat på dem, äro norrmän hors concours. Många svenskar ha nog, som jag, gjort den erfarenheten, att det var inte landsmännen, de fina landsmännen, som togo sig an oss, när vi fattiga och trevliga och unga kommo till Paris, det var norrmännen!

Jag minns jag satt en gång på »Grand bouillon des travailleurs», en jättestor sylta vid Gare Montparnasse, och åt tillsammans med några landsmän den usla middagen, som oftast bestod av stuvade kaninhuvuden, vilkas ögon glodde dystert från den lindrigt rena tallrikskanten. Dessutom sades det att en svensk zoolog identifierat

kranerna som tillhörande släktet »stora sop-tunnnsråttan.» Man gick på »Buljongen» därför att det var billigt, icke därför att maten var aptitlig.

Arbetare av enklare slag, tiggare och fattiga artister, mest av slaviskt ursprung, utgjorde gästerna. Maten hämtade man i en lucka mot poletter, kocken halstrade köttet direkt på spisen och använde sällan andra gripverktyg än fingrarna. Vinet — en kvartbutelj per man — var fritt. Liksom brödet. »Pain à discrétion». Vår diskretion var inte så värst stor.

Nå, vi satt där och dividerade hur vi skulle få slantarna att räcka till kaffe. Vi talade vårt hemlands sköna språk och fullt ogenerat. En karl, klädd i de franska arbetarnas sammetsbyxor, vilken setat i närheten av oss, gick förbi vårt malätta sällskap, lade diskret en handfull kopparpengar på vårt bordshörn och sa:

— Her har dere til kaffe da, kamerater.

Det var en norsk målare, som vi aldrig sett förr och som inte kände oss det bitrasta. Sen blevo vi vänner.

Alla norrmännen voro som han: Sörensen, Karsten, Torsteinson och vad de allt hette. Alla redo att hjälpa utan gester och ord, kamratliga och vänliga. Det var intet grått och smått och hopknäppt över dem, det var bredd och värme och andlig generositet, som icke, i samma grad — trots det ideliga talet om svenskars generositet — finnes hos oss, som helst vänta på presentationen för att av den räkna ut, om vi skola kunna öppna våra hjärtan utan risk att förlora vår värdighet. För, tänk, om man vore älskvärd mot fel person!

*

Det sägs att norrmännen vilja att prinsessan Märtha ska byta namn.

Jag minns en resa Paris—Köln. Ett proppfullt nattåg. Vi sutto som packade sillar och konverserade tvärs över hela kupén, då sömn ändå icke var att tänka på.

Det talades om Paris nöjesliv. Alla drogo sitt strå till stacken. Utom en abbe som envist bläddrade i en bönbok. (Men man kan höra, fast man låtsas upptagen, och jag tror inte abbeer mer än jämt.)

Teatrar, danslokaler, muséer, kapplöpningar passerade revy. Alla beklagade att

Norska kvinnor

ägnas detta nr av Idun i erinran om flydda tider av gemenskap men framförallt som en reverence för nutida norsk kvinnogärning. Ett tidningsnummer kan inte uttömma ämnet, därför må det tagas för vad det vill vara: en resandes glimt av norska kvinnor just nu på olika verksamhetsområden, i socialt arbete, konst, litteratur, teater o. s. v. Och vi hoppas att även svenska kvinnor ska ha nytta och glädje av glimten.

vara tvungna att lämna staden med de tusen glada och sköna möjligheterna. Det var bara en herre som höll sig kall och icke syntes det minsta imponerad av världsstaden. Allt, vad där blomstrade, fanns bättre i hans hemstad.

Han talade bruten franska. Kanske, tänkte jag, är han från Newyork eller San Fransisco. Från någonstans, där allt är biggest in the world.

Varifrån är monsieur, dristade jag mig fråga.

Fra Bergen, sa' monsieur (på franska).

Så var det också en gång ett sällskap konstnärer. Där var någon som råkade säga »skandinaviska målare». En närvarande norrmän tittade sig stridslustet omkring och utropade:

Kjender de nogen skandinaviske malere? Jeg kjender, ta mig fanden, bare norske!

Så det blir nog bäst att hon, Märtha får heta Solveig. Att hon må bli en riktig norsk prinsessa fra Norge. Sen lär det, i hennes nya landsmäns ögon, icke finnas någon sessa i hela världen som bräcker henne.

I idrottsvärlden börjar man opponera mot de eviga silverpokalerna och plaketterna. Och anhålla om något mera fantasifullt.

Jag hade en morbror, som var styv i ridning. Hela hans rum var fullt av fula silverbägare. Kan det vara något roligt?

Vore jag kunglig person och stode i begrepp att gifta mig eller fira jubileum, skulle jag, på ett fint sätt, låta de trogna undersåtarna veta, att det finns annat, som kan lämpa sig som presenter, än de eviga silverserviserna och tallrikarna och bägarna. Endast avbrutna av ett och annat diadem.

Tänk själv, för en ung modärn prinsessa, att drunkna i hushållsgrejer! Inte kan det vara något stimulerande. När det finns så mycket roligare ting. Såsom t. ex. bilar — gärna lyx — tavlor av modärna mästare (från det egna och det nya landet) eller en lustjakt i format att krossa Atlanten. Om man t. ex. ville besöka de nya släktingarna i Pleasantville.

Kaffeserviser och teserviser och förgyllda silverfat och fat utan förgyllning, med och utan givarnes eller det egna namnet, naturligtvis är det gediget och hederligt — hersamt, säger bondmororna på landet — men inte kan väl en ung prinsessa bli särskilt lycklig över det? Och det vill vi ju alla, att hon skall bli.

Vagabonde

Både kameran och filmen bär vara av märket

KODAK EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar, framkallning & kopiering genom HASSELBLADS FOTOGR. A.-B. Göteborg - Malmö - Stockholm

NÄR DET ÄR FEST I NORGE...

MINNEN AV STORA DAGAR MED DET NORSKA FOLKET

Av

Ann Margret Holmgren

Prinsessan Märtha och kronprins Olav under bröllopsfestligheterna i Stockholm.

Professorkan Ann Margret Holmgren är kanske den svenska kvinna, som mest intimt känner norsk väsen och levt med i de norsk-svenska förbindelserna både i onda och goda dagar. Hon har många goda vänner i Norge och icke minst dessa skola med tacksamhet läsa hennes erinringar om flydda festdagar i Norge, vilka bilda ett lysande förspel till de festligheter, som nu återigen förena de båda broderfolken.

NÄR MAN I ÖVER FEMTIO ÅR NOGgrant har följt norskt känslö- och tanke-liv, då förstår man vad som rör sig i norska bröst vid den stundande festen i Oslo. Man blir varm om hjärtat och önskar att man kunde vara med och låta sig lyftas på den höga glädjeböljan, ty att den blir hög och alltigenom äkta, därom finns intet tvivel.

Det är nämligen så att den unge kron-prinsen är alldeles otroligt populär. Han är som klippt och skuren efter norskt sinne, hurtig och rättfram utan spår av höghetslater, vänlig och glad. Och nu hämtar han sin brud från Sverige som innerst inne trots allt förflutet ligger det norska hjärtat nära, ja till och med mycket nära. Efter unions-upplösningen känna de norska liksom de svenska bättre hur starkt besläktade vi äro och hur väl vi trivas ihop, sedan vi slippa tvista om saker och ting.

Detta nya och frivilliga föreningsband mellan Norge och Sverige har hälsats i Norge med den mest oförtydbara entusiasm. En svensk prinsessa, vänlig och söt och uppfostrad till en dugande husmor! Kan någon prinsessa i världen bättre passa för norsk uppfattning? Nej, ingen kunde ha blivit mer välkommen än den folkligt upp-vuxna svenska prinsessan Märtha.

Det är därför helt naturligt att när hon nu som man hoppas kommer med lyckan till deras avhållne kronprins Olav, då vet man inte hur väl man vill henne och hur vackert man skall kunna uttrycka sin belåtenhet vid hennes ankomst. Folkhumorn har uppfun-nit ett lustigt namn på kronprinsen, ett be-vingat ord som flög ut och blev populärt. Man kallar honom »Olav den Heldige».

Han hade tur som fick henne, menar man. Summan av alla dessa känslor kommer helt visst att ta sig de vackraste uttryck. Den konstnärliga fantasien ger en origi-nell och smakfull utsmyckning åt staden och de platser där det unga paret skall färdas. Man kan tänka sig de många tusen norska och svenska flaggorna i fri förening muntert vajande sida vid sida över land och stad man kan tänka sig den stolta allén av isobe-lisker med strålkastare och flammande bål på toppen längs »Karl-Johann» förbi stor-tingsbyggnaden, Wergelandsstatyn, nation-alteatern och universitetet upp till det kung-liga slottet, där Karl Johan till häst möter, och man kan höra jublet, det mångtusen-stämmiga jublet, ty när norskt folk hänger sig i enig stämning, då sker det så att det känns och hörs, helt och odelat, varmt och personligt, utan reservation.

Den som haft lyckan att vara med vid några tillfällen då en sådan känslornas och och hjärtanas enighet varit rådande och oförbehållsamt tagit sig offentligt uttryck, den vet hur gripande och upphöjt detta kan te sig i ett land, där människorna äro så impulsiva och så uppfinningsrika i sin fantasi och därtill ha ett så starkt tempera-ment. Man ser ingenting av gammal slen-trian, allt är originellt och likasom nytt för tillfället och just detta förlämnar en sär-skild charm.

Bland dylika minnen framträder till ex-

I ljusare färg gingo dagarna en månad senare då Nationalteatern invigdes. Det var också bemerkelsedagar i norsk kulturhisto-ria. Teatern hade kommit till stånd tack vare Björn Björnsons outtröttliga energi. Han övervann alla de stora svårigheterna. Då var det en allmän glädje och stolt-het över att man äntligen hade fått en scen som var värdig den norska drama-tiken och den norska scenkonsten. Och teaterns läge mitt emellan stortingsbygg-ningen och kungliga slottet och mitt emot universitetet gav teatern just den rangplats den borde ha.

Invigningen firades med tre festföreställ-ningar. Första aftonen ägnades som sig borde åt fader Holberg, den andra åt Hen-rik Ibsen och den tredje och sista åt Björn-stjerne Björnson. Den kvällen nåddes känslornas kokpunkt. Hans vackra folkskåde-spel »Sigurd Jorsalfar» var väl valt. När bröderna försonas och Griegs musik under hans eget anförande förhöjde glansen som ligger över hela stycket, då fanns ingen gräns för jublet. Stämningen hade gått i crescendo dag efter dag och nådde nu kulmen.

En ståtlig och glad fest av annan ka-raktär var kungabalen på nyåret 1902 då kungafamiljen slagit ned sina bopålar en tid i Kristiania. Drottning Sophia var visser-ligen av sin klenhet förhindrad att närvara men den övriga kungafamiljen var idel älskvärdhet. En angenämare och mindre stel kunglig fest kan ej tänkas.

Belåtenheten med de kungligas vistelse i Norge var allmän och påfallande. Vid slottet spelade dagligen brigadmusiken un-der de kungligas besök. En mängd folk samlades alltid för att höra på musiken och för att få se »den söte lille prinsesse Margaretha» som satt i ett fönster och vif-tade till folket i barnslig glädje.

Prinsessan Ingeborg hade vunnit allas hjärtan. Man hörde allt emellanåt »Er hun ikke fortryllende? Så liketil og söt, ja er hun ikke fortryllende?» Var lyckan god kunde man få se en skymt även av henne i fönstret.

I de många festminnenas rad från Norge står dock utan all jämförelse främst Fridtjof Nansens hemkomst från sin treåriga polar-färd 1896. Ingen som var med då kan glömma de dagarna. Man levde i ett enda fröjderus från morgon till kväll, lycklig att få delta i den ena högstämde festen efter den andra, dag efter dag tills man knappt orkade mer. Det är omöjligt att ge ens skuggan av en föreställning om all den hän-förelse, all den storslagenhet och allt det jubel som utlöstes av ett helt folk under dessa dagar. Man måste komma ihåg att det norska folket var på 90-talet delat i ytterst motsatta partier, som lågo i idelig strid med varandra. I glädjen över Nansens hemkomst och den ära hans färd spred över Norge i hela världen glömdes alla me-ningsskiljaktigheter. Man tog varandra i famn och enades i samma lyckokänsla och samma stolthet över att Norges land ägde sådana män, som hade utfört ett enastående stordåd.

(Forts. sid. 333.)

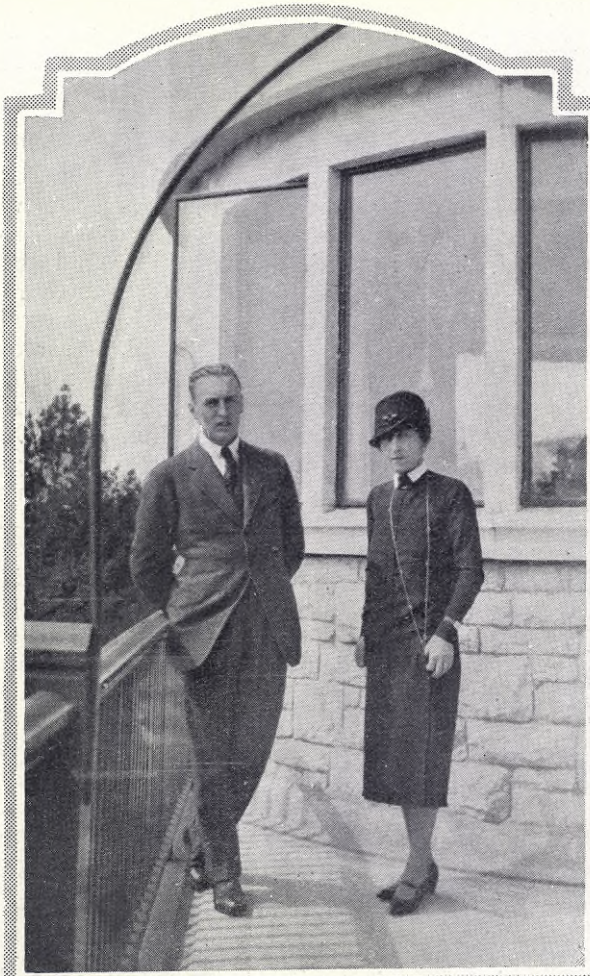
FOMTENS MAJSPREPARAT

MAMSANA

för delikata puddingar, krä-
mer och andra efterrätter.

65 öre

NORGES KUNGA- OCH VAD EN NORSK DAM

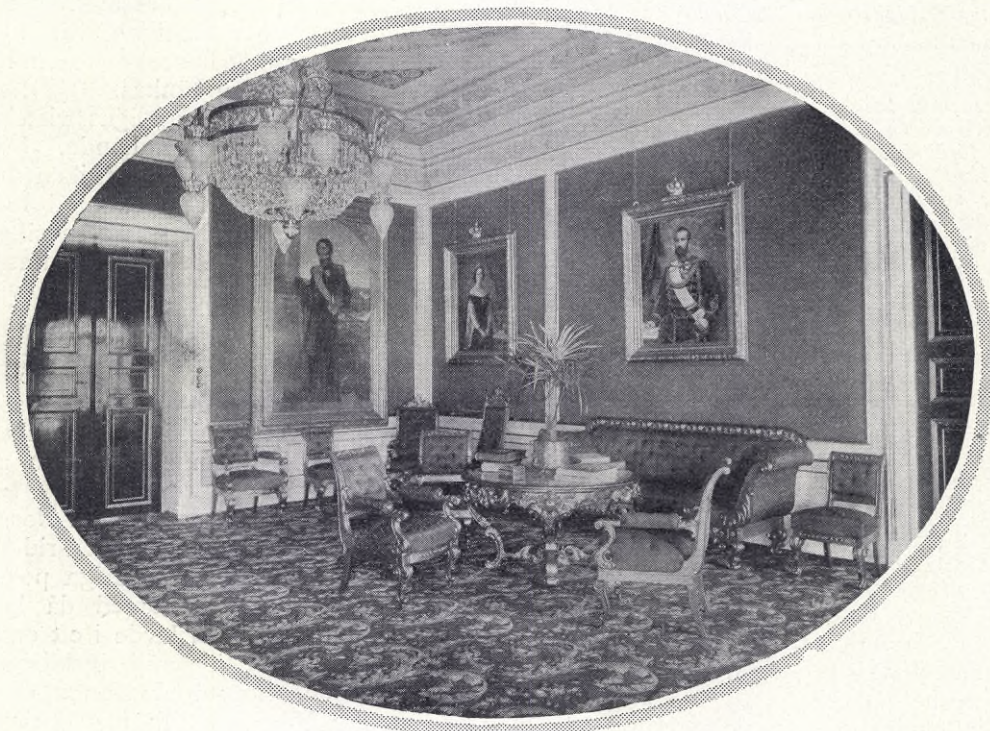
Drottning Maud och kronprins Olav på besök i England.

Den kungliga familjen äter frukost på Kongssæteren.

Drottningen med sina hundar. (Wilse, foto).

Salong på slottet i Oslo med porträtt av Karl Johan och Karl XV med gemål. (Wilse, foto).

NORGE HAR TILL DAGS DATO INTE blott haft Europas fåtaligaste, utan också mest tillbakadragna konungahus. D. v. s. den ena omständigheten sammanhänger med den andra: när man bara är tre, kan man inte vara med överallt, där det väntas att kunglighet skall representera och gripa in. Och Norge, som är ett ungt och stolt och på samma gång så demokratiskt kungarrike, skulle tycka om att se sina kungligheter i spetsen för sina företag, i fest och arbete. Därför ha kronprins Olav och prinsessan Märtha ett rikt och tacksamt arbetsfält framför sig. Man ställer också stora förhoppningar på den nya kronprinsessan, det hörs från alla håll i Norge, vare sig verk-

samma damer träffas och tala om den stora händelsen.

Att kungatanken är djupt rotad hos norska folket är otvetydigt, det var inte mer än 25 år sedan folkmajoriteten röstade för kungarrike och de gångna åren ha icke minskat dess popularitet. Kung Håkan är uppskattad och avhållen både i trängre och vidare kretsar. Han har inte för inte det danska kungablotet i sina ådror, »han kan ta folk», som det heter. Intresserat och flädrfritt deltagar han i sitt folks angelägenheter, klokt och försynt har han fyllt sina konstitutionella åligganden.

Drottning Maud är mindre känd för sitt folk. Man ser henne inte så ofta och hon

fotograferar sig ytterligt sällan — tyvärr, ty drottning Maud har ärvt mycket av sin vackra mors, drottning Alexandras, berömda charm; hon är mycket liten, men har en kunglig hållning, och hennes finskurna ansikte, omgivet av kastanjebrunt hår, har en säregen grace. »Her Royal Shyness» kallade man henne i England, därför att hon var så blyg och tillbakadragen. Och denna anspråkslöshet har följt henne genom livet och kanske varit henne till hinder i den drottninggärning, som mera omedelbart kan nå folkets stora lager. Men de, som lära känna drottning Maud inom hemmets väggar och i en trängre krets, vittna enstämmt om hennes tilldragande personlighet, hennes pregnant och förnäma stil. Och om hennes uppfostrargärning som mor åt landets blivande konung, som skulle bli en äkta norrmann, fastän hans far var dansk och hans mor engelska.

Idun har bett en dam i drottning Mauds krets att ge en bild av drottningen och i denna skildring, som följer här nedan, och till vilken några aldrig förr publi-

FAMILJ HEMMA HOS SIG

BERÄTTAR OM DROTTNING MAUD

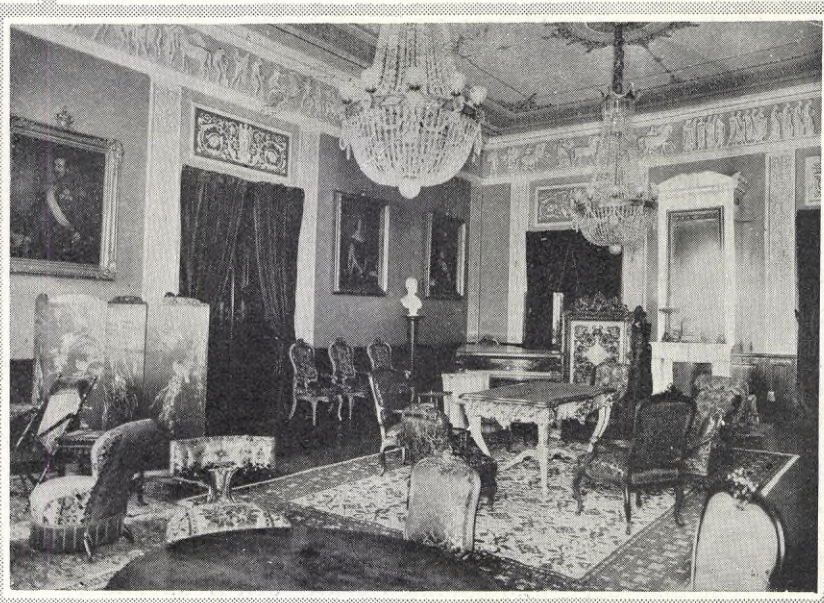
Kronprinsen på Bygdö kungsgård.

Drottning Maud och kronprins Olav, då han var liten.

Kronprinsens salong på slottet i Oslo. (Wilse, foto).

En av salongerna i gästväningen på slottet i Oslo. (Wilse, foto).

cerade fotografier ställts till vårt förfogande av förf., framhålles just denna sida av drottningens väsen. Fru Ba Konow Søbereg skriver:

»Drottning Maud, kung Edvard VII:s och drottning Alexandras dotter, kom till Norge, till ett för henne alldeles okänt folk och land, icke som helt ung prinsessa med ungdomens elastiska förmåga att lära nytt språk, nya seder, men som den redan mogna furstinnan. Sålunda hade landets drottning redan från början många svårigheter att övervinna, då hon övertog sin höga ställning. Men drottning Maud tog sin uppgift på allvar, hon lärde sig snart norska och satte sig in i det norska folkets seder och bruk.

Drottning Maud har av naturen ett tillbakadraget väsen. För henne var hemmet och privatlivet vad hon helst ville ägna sig åt. Denna sida av hennes karaktär har naturligt nog också utmärkt henne som drottning. Hon har hållit sig utanför dagens politiska strider, och all sin välgörenhet har hon utövat i tysthet. Många barn på barnhemmen och många patienter på sjukhusen sända säkert drottning Maud en tacksamhetens tanke. Och bland minnena från de långa, hårda krigsåren står för

mången drottningens hjälpkommitté som en ljuspunkt.

Det är redan nämnt att drottning Maud satte sig in i sitt nya folks lynne. Detta har hon gjort med det mål för ögonen, som enligt hennes åsikt var hennes största uppgift, nämligen att uppfostra sin ende son, tronföljaren. Han kom till detta land, när han var två år gammal, och han skulle ända in i sitt innersta väsen bli norsk. Detta måste ju i första hand bli en angelägenhet för föräldrarna. Denna stora uppgift ha de höga föräldrarna löst på ett för Norge utmärkt sätt.

Denna sida av drottningens livsgärning har under kronprinsens minderårighet väl närmast bara varit känd av dem, som har stått hovet nära. Men nu är den känd över hela landet, och ett helt folks varma tacksamhet kommer att strömma emot henne.

Den som har äran att vara personligen bekant med drottning Maud, känner sig genast dragen till henne på grund av hen-

nes stora personliga charm. Hon har ett ovanligt gott leende, som vinner alla. Och man märker snart, att i hennes karaktär är det ett drag, som är särskilt framträdande — trofasthet.

Ba Konow Søbereg.»

Utän tvivel är detta en fint och riktigt känd karaktäristik av drottning Maud.

Hennes son har också blivit en äkta norsk gut. Som liten var han klen och det gällde att genom förståndigt avpassad fysisk träning göra honom stark. Resultatet veta vi alla. Kronprinsen är en sportman av rang, väl uthärdande alla strapatser både i det militära och på idrottsplatserna. Han har övats i friluftsliv från barnaåren. Så fort kungaparet kunnat vara från staden ha de, sommartid dragit sig tillbaka till

(Forts. sid. 333.)

DET ÄR NÅGOT NORSKT

FÖRGRUNDSKVINNOR OCH
STRÖVTAG OCH INTRYCK

F. M. Qvam.

ÄR DET SÅ ATT VI HA DET FÖR
bra i Sverige? Eller ha vi, både svenskar
och svenskor, en så helt annan läggning än
våra nordiska broderfolk i väster och även
öster?

Man är böjd att stanna för den första
frågan och besvara den med ja, när man
betänker att både Norge och Finland ha
haft sina stora nationalfrågor att kämpa
för. I den striden deltog kvinnorna minst
lika eldigt som männen, i den striden fingo
också norska och finska kvinnor stora för-
språng framför sina svenska systrar. De
drogos in i de politiska cirklarna, de fingo
träna sig i samhällsfrågorna, de gjorde vär-
defulla erfarenheter och bekantskaper. Och
väl en gång där stannade kvinnorna kvar
och varken de själva eller någon annan
förvånade sig däröver. Man tyckte, att
kvinnornas deltagande var ganska naturligt,
och de, som funno det onaturligt, fingo snart
känna på damernas majoritetsställning. Nu
ha visserligen både Norge och Finland fått
sina största nationella problem lösta, men
— »ränderna gå aldrig ur», politiken sit-
ter de goda broderfolken i blodet. Och så
finns det ju både bolsjevifikaran och språk-
frågan kvar att diskutera...

Ja, så djupt har politiken trängt i norska
kvinnors medvetande, att man alls icke
skall förvåna sig, om man på ett helt
vanligt borgerligt kafferep i Oslo bland helt
vanliga hemmadamer får höra dem hud-
flänga den senaste politiske debattören eller
viska om sovjetministern Alexandra Kol-
lontays senaste inbjudan till mottagning i
sitt palats. Undras hur många svenska
hemmadamer, som äro orienterade i den
senaste politiska debatten! För att nu inte
vara näsvisa och undra hur många svenska

herrar, som äro det! Intresset för
politiska och samhällsfrågor finns
inte så starkt hos det svenska fol-
ket och kanske beror det just
på att de stora, tändande, livsav-
görande frågorna saknas eller, rät-
tare sagt, inte klämt oss tillräckligt
hårt, inte satt kniven på strupen
på oss. Nu pyssla vi mera så där
i förbifarten, när ambitionen oroar
oss, med landets stora frågor.
Trygga i medvetandet om att frå-
gorna sköta sig bra ändå, medan
dagen bjuder fullt upp av behag-
liga intressen åt den, som är snäll
och förständig.

Naturligt finns det samhällsintres-
serade kvinnor i Sverige, lika fram-
stående och duktiga som de i
Norge, men det var inte om den sa-
ken vi talade nu. Utan om den
stora massan kvinnor och den en-
staka helt blygsamma individen.
Och då måste vi svenskar genast
från början göra vår reverence för
våra norska systrar och erkänna
oss besegrade.

*

Men även Norges stora kvinno-
namn i samhället ha en särskild
klang över sig. Eller är det bara på av-
stånd bergen blåna? Dock, varför göra
jämförelser? — det kan vara tillräckligt
att konstatera.

Låt oss bara nämna några av de första
i Norge, som gingo ut att bana väg för
kvinnliga samhällsrättigheter och för kvin-
nliga arbetsmöjligheter: Gina Krog, F.
M. Qvam, Randi Blehr. Fru Qvam
är den enda kvarlevande, den vördnads-
värda veteranen i norsk kvinnorörelse.
Alltjämt ägnar hon arbete och intresse åt
såväl dagens frågor som åt sin stora ska-
pelse, Norske Kvinders Sanitets-
forening, ett slags motsvarighet till vårt
Röda Kors, men med betydligt mera vid-
sträckt verksamhet. Från början var den en
liten sammanslutning av norska kvinnor, som
ville sörja för ständigt lager av sjukvårds-
utrustning för krig
och fred. Nu har för-
eningen en rad stora
tuberkulossanatorier
på olika platser i
Norge och flera egna
utbildningsanstalter
för sjuksköterskor.
»De galna fruntim-
mernas» påhitt blev
en ovärderlig tillgång
för landet...

Förgrundsfiguren
inom norsk kvinnorö-
relse under de senare
decennierna är fru
Betzy Kjelsberg,
känd långt utanför
sitt lands gränser. En
rivande duktig dam,
med kunskaper och

organisationsförmåga. Förutom att hon är
fabriksinspektör fungerar hon som ordf. i
Norske Kvinders Nationalraad,
som i Norge har en betydligt mera djup-
gripande verksamhet än motsvarande för-
ening i Sverige. Fredrikke Mørck är
en annan förgrundskvinna, också en av de
första i norsk kvinnorörelse. Hon är ordf. i
Norsk Kvindesagsforening och
som lärarinna har hon särskilt ägnat sitt in-
tresse åt kvinnors utbildningsmöjligheter ge-
nom förbättrad undervisning på olika områ-
den. En kvinnlig professor har Norge ock-
så: Kristine Bonnevie, professor i zoo-
logi vid universitetet i Oslo. En lika char-

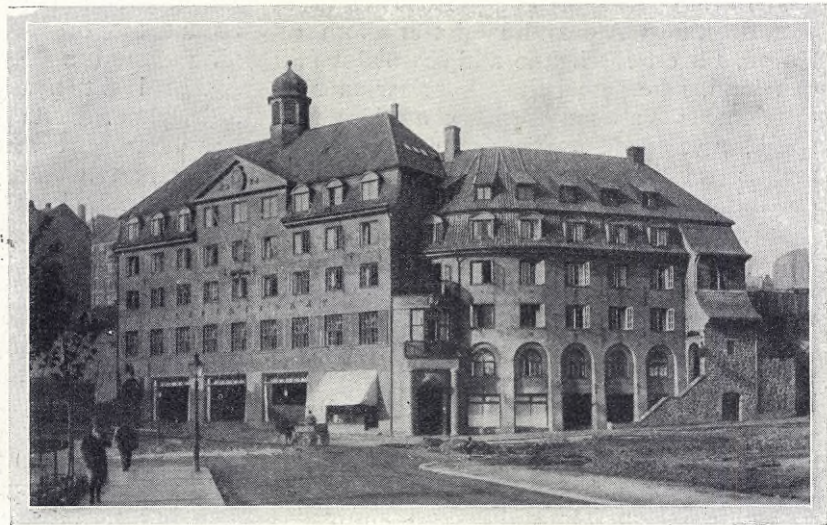

Kristine Bonnevie.

merande som lärd dam, som vi flera gånger
haft glädjen se på besök i Stockholm. Nor-
ges första kvinnliga stortingsledamot, arki-
tekten fröken Karen Platon, är en annan
norska, som också ganska ofta gör Sverige
den äran, alltid lika välkommen, ty hon har
sin särskilda stil, korthuggen, men huggen
i guld. Fru Gulla Grundt är en »flink»
högerkvinnornas ledare.

*

Norge äger ett märkligt stort antal kvinno-
styrda föreningar och institutioner. Kvinn-
ligt initiativ har gripit in överallt i det
sociala, välorganiserat och praktiskt.

De »självförsörjandes» hus, Ila pensionat i Oslo.

MODEMAGASINET STINA LÖF

HAMNGATAN 22 - STOCKHOLM

NYHETER FÖR VÅRSAISONEN INKOMNA

Cleoapparaten

gör ansiktet ungdomligt och fräscht.
Slapphet och dubbelhaka försvinner.
Pris per apparat 10: — kr.

Upplysningar och expedition: E. WALL, Ynglingagat. 5, Sthlm. Tel. 861 16

Ö V E R D E T H E L A . . .

KVINNOGÄRNING I NORGE

FRÅN ETT OSLOBESÖK.

Se på Hemmen för ogifta mödrar, som Katti Anker Møller en gång förde fram och som varit till så stor välsignelse och av så stor social betydelse för Norge. Och se på den storartade husliga fackskolan på Nordstrand, en mönsteranläggning. Och på den förut nämnda sanitetsföreningen. Det är bedrifter, som tala.

En ingripande verksamhet har vidare gjorts och göres av den norska motsvarigheten till våra husmodersföreningar, Hjemmenes vel, vars Osloavdelning förra året firade 30-årsjubileum. Så husmodersrörelsen är betydligt äldre i Norge än i Sverige.

Karen Platou.

Och Hjemmenes Vel i Oslo har ett imponerande program, varenda människa känner till föreningen och har respekt för dess inflytande och ingripanden. De senare kunna räknas i legio. Ett stort eget hus har föreningen och där inryms stor restaurang för allmänheten, en butik för färdiglagad mat, en för försäljning av inlämnade sömnadsarbeten, alltså en motsvarighet till vår Bikupan, en platsförmedling m. m. Den senare föresten inrättad efter mycket modernt system: husmödrar och platssökande mötas på förmedlingen och när det kommer till underhandlingar, dra sig vederbörande

parter in i något av de små bås, som i en lång rad inretts för att kontrahenterna ostört skola få resonnera mellan fyra ögon. Vidare anordnar Hjemmenes vel utställningar, kurser, föredrag o. s. v. insamlar pengar för mödrars och barns ferievistelse o. s. v. Men så har också Hjemmenes Vel i Oslo nära 6,000 medlemmar, som glatt och villigt betala sina årsavgifter, och även intresserade donatorer. Ordförande är fru Helene Smedahl och för övrigt stödes Hjemmenes Vel av så gott som alla kvinnor i framskjuten ställning.

På så sätt har Hjemmenes Vel blivit en central för husmodersintresset, där norska kvinnor ha både en mängd praktiska fördelar och kunskap att hämta och där de i kraft av sin samling utgöra en faktor att räkna med.

*

Ett kvinnornas hus är en idé, som länge omhuldats av svenska kvinnor och som varit på tapeten i många år. Men det blev aldrig något stort Kvinnornas hus efter de fina ritningarna, efter många om och men blev det i stället Årstaklubben, blygsamt och stilla börjad och så i varje detalj genomtänkt att inte en millimeter var oförutsedd. Det är betecknande för Oslodamerna att de på mindre än några månader fick i gång en kommitté, med Betzy Kjelsberg och hotellets blivande ledare Thora Salmonson som drivande krafter, och tecknat ett aktiekapital på 120,000 kr. för att upprätta ett Kvindeklubbens Hotell i Oslo. Att hotellet sedan blev färdigt i ett huj berodde också på den lyckliga omständigheten, att ett nytt, modernt hotell fanns till salu. Damerna gävo sig frejdigt på affären och efter studiebesök på Årstaklubben i Stockholm och en del snabba reparationer stod Kvindeklubbens Hotell färdigt.

Hotellet, fördelaktigt beläget vid den förnämna Drammensveien, rymmer ett 70-tal rum och är alltså betydligt större än Stockholms Årstaklubb. Cretonne och ljusa färger göra rummen glada och norskokorna likaså, ty de äro inte så blaserade på cretonne och djärva färger som vi. Till sällskapsrummens inredning ha i Oslo som i Stockholm bebjärtade intressenter bidragit med gamla, möbler. Så nog bör detta hotell bli en behaglig tillflyktsort för resande damer i Oslo, i synnerhet som pri-

erna ställa sig mycket låga. Och det är något att sätta särskilt värde på i en av Europas dyraste städer, där varken hotell eller våningar på långt när uppnått varken modern svensk smaknivå eller hyggliga priser.

Än en gång, vi ha det för bra i Sverige!

En annan intressant nyhet, ny även för oss, är Ilapensionatet i Oslo. Här har man förverkligat en ofta framförd idé om ett de självförsörjandes eget hus. En god idé, ty de självförsörjandes bostadsfråga har ännu många problem olösta och fordrar uppmärksamhet. Inackorderingssystemet i familjer tilltalar mindre och mindre de självförsörjande, men å andra sidan äro de lite rädda för ensamheten i och den vidlyftigare organisationen av en egen bostad. En ny bostadsidé för den stora hären av självförsörjande vore alltså välkommen.

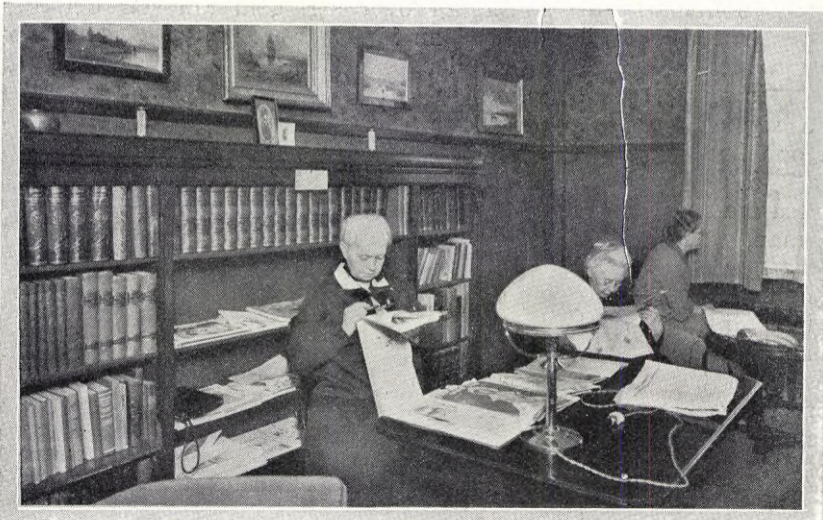
Ilapensionatet upprättades emellertid närmast för att avhjälpa bostadsbristen under krisåren i Oslo och på samma gång passade man på att genomföra en ny pensionsplan. Ila har tillkommit på kommunens tillskyndan och med medel av kommunen, som lagt ner inte mindre än 2½ mill. kr. på företaget. Det hela har alltså en viss anstrykning av kommunal välgörenhet. Men idén kan ju även tänkas utformad på annat sätt.

I Ila finns plats för 170 damer, som för 8 kr. pr person i veckan få delat möblerat rum och för 12 à 14 kr. ensamt. Till detta kommer som extra fördelar följande: stora och trevliga sällskapssalonger och lärum, en billig restaurang, tillgång till tékök, duschrum, telefon, syrum, tvättstuga, torkvind m. m.

(Forts. sid. 342.)

Betzy Kjelsberg.

Läsrummet i Kvindeklubbens Hotell i Oslo.

Uplandskubben

Det delikata smörgåsbrödet.

Hälsosamt - Hållbart - Hygienisk förpackning.

Försäljes i parti från Uplandskubben, St. Bältgatan 20, Stockholm.

EN STJÄRNA PÅ THALIAS HIMMEL

SKÅDEPELERSKAN, SOM ÄR NAMNET FÖR DAGEN I NORGE

ETT BESÖK HOS TORE SEGELCKE.

Tore Segelcke.

NORSK TEATER ÄR STRÄNGT TAGET endast hundra år gammal. Före 1827 fanns det nämligen intet offentligt tempel för Thalia, man hade nöjt sig med att tillbedja denna musa i latinskolorna och i privata kretsar, där i synnerhet de stora handelssläkterna hade ledningen och bildade dramatiska föreningar. De stora namnen i vår historia omkring 1800-talet äro alltså knutna till tidens dramatiska konst, det var Collett, Anker, Enevold Falden, Borch, Conradine Dunker m. fl.

Den första offentliga teatern, Christiania teater öppnades 1827, och det första namnet i dess historia är — svenskt: I. P. Strömberg, som med norska elever skulle skapa den första nationella scenen. Redan året därpå måste han draga sig tillbaka, tvingad av ekonomiska förhållanden. Teaterns ledning övertogs nu av en dansk skådespelare och detta ledde till att danska krafter och dansk repertoar fingo insteg på den norska scenen, medan det norska elementet trängdes mer och mer i bakgrunden. Det var just vid den tiden som den norska nationalkänslan började vakna, det var Wergelands tid, norskhetspartiets tid, och följaktligen måste det bli strid om en teater, där de nationella impulserna fullständigt kvävdes.

Så kom 1850-talet och med det Ibsen och Björnson. Nu hade Norge fått dramatiska författare, och så vist var världen inrättad, att då den dramatiska konsten uppblomstrade, kommo också skådespelarna, som kunde ge gestalterna liv på scenen. Björnsterne Björnson stod brinnande av hänförelse och vitalitet främst i den nationella rörelsen, och inom kort var allt danskt försvunnet från den norska scenen. Under Björnsons ledning hade teatern en av sina bästa och intressantaste perioder. Den norska scenkonstens främsta namn från den tiden är Laura Gundersen född

Det norska folket har ett djupt rotat teaterintresse och man skulle förbigå en norsk nationalegenskap om man inte ett ögonblick stannade vid norsk teaterkonst. Och vi utvälja då en aktuell kvinnlig representant för norsk teater, Tore Segelcke, som härmed presenteras för svensk publik. Hon är namnet för dagen och hoppet för framtiden, en intressant konstnärspersonlighet.

Svendsen. Hon var den stora tragediennen, hennes konst var mäktig och betagande, präglad av lidelse, värme och ädel stolthet. Den praktfullaste av hennes gestalter var hennes vilda, sköna Hjördis i Ibsens Härmännen på Helgoland.

1899 öppnades Nationalteatret i Studentertunden. Det är ett aktiebolag utan statsunderstöd, och den konstnärliga ledningen ligger hos teaterchefen. Björn Björnson var självskriven som dess första chef, och intill nu har väl ingen gjort en så stor insats i den norska teaterns historia som han.

I den period av norsk scenkonst, som omfattar de senaste trettio åren, är det åter en kvinna som sprider glans över teatern, Johanne Dybwad, norsk teaters »grande dame». På ett idealiskt sätt har hon förkroppsligat alla de stora kvinnogestalter, som Ibsen och Björnson diktat — hon var en betagande Hilde med ett sällsynt rikt och nyanserat spel i Byggmästar Solness, hennes Rebekka West i Rosmersholm var oförglömlig i sin intensitet, och Gerd Brand kommer alltid att stå som nästan ett under i norsk skådespelarkonst. Av de Björnsonska kvinnogestalterna är det särskilt Tora Parsberg i Paul Lange och Tora Parsberg, som höjer sig över de andra. Hon har snillets mod och fantasi, det är som vingsus från en stor stolt fågel, när hon är på höjden av sin konst.

Som varje teater med traditioner och officiell ställning att uppbära har även Norges nationalteater en vansklighet situation. Det är samma problem i alla land. Som nationalteater vänta vi oss av den, att den skall uppställa höga konstnärliga ideal och tillvarataga norsk dramatikens intressen, men samtidigt skall den löna sig ekonomiskt. Den som leder det hela och har den föga avundsvärda uppgiften att få utgifter och inkomster att gå ihop är teaterchefen Einar Skavlan. En omstridd man, som redan efter en kort cheftid haft svåra duster att utkämpa mot kritik och opinion. Och nu får hans teater en beaktansvärd rival om publikgunsten i Schanches nya teater, som nyligen invigts. Äntligen har denne vår store Hamlet fått förverkliga sin länge närda dröm om att få en egen teater, intimt, konstnärligt och hypermodernt inredd — nå, Schanche själv känner redan svensk publik sedan länge, så honom behöva vi

icke uppehålla oss vid och ännu är hans teater så när som på öppningsprogrammet ett oskrivet blad. Men Einar Skavlan är icke heller rädd för det nya och unga och det är framförallt en sak han har förtjänst av: den samling unga, talangfulla skådespelare, som han har presenterat på Nationalteaterns scen i en stund, då den litterärt intresserade publiken började bli bekymrad för teaterns konstnärliga framtid, då de erkända skådespelarna överskredo 50-talet.

I det unga gardet finns särskilt en skådespelerska, som vi önska och hoppas skall bli det tredje stora namnet i norsk scenkonst: fru Tore Segelcke, född Løkkeberg.

Fru Segelcke har just nu flyttat bort från stadens oro upp i granskogen för att fördjupa sig i sin nya stora roll, Nina i »Sällsamt mellanspel». Hon är ung och slank och hennes ansikte är närmast av madonnatypen oerhört uttrycksfullt och känsligt.

Före Oslo och Nationalteatern var fru Segelcke engagerad vid Den Nationale Scene i Bergen. En säsong hade hon huvudrollen i fyra stycken, som samtidigt stodo på repertoaren. Vid Nationalteatern under sin första säsong där hade fru Segelcke också stora uppgifter, Berit i »En ung mans kärlek», Miranda i »Stormen» och slutligen Sonja i »Konkylien» av den unga dramatiska förf. Helge Krog. Huvudpersonen är Sonja, en ung flicka, som i första akten är 17 år och i sista 23. Under dessa år korsas hennes väg av tre olika män, hon älskar dem alla tre och hon är deras livs lycka. Efter som Helge Krog framställde Sonja som en ung dam av Oslosocietetens har en del av stadens unga damer uppfattat Konkylien som en personlig förolämpning. Helge Krog har tillvitit dem att de gå ur hand i hand bland männen, säga de. Och Oslopresen genljöd av indignerade protester: »Vi äro inte sådana», ropade de unga damerna.

Helge Krog har drömt om något helt annat och i fru Tora Segelckes spel blir Sonja kvinna i ordets djupaste betydelse. Var gång hon står inför en man skiftar hon gestalt andligen talat. Man märker det först på uttrycket i ögonen, så sprider det sig genom hela hennes varelse, som får något utsägligt över sig, som fånglar och bedårar. Man förstår, att Tore Segelcke älskar den rollen. Hon får här utveckla hela sitt kvinnliga väsens oreflekterade charm, hon är kvinna, impulsiv, varm, klok på ett särskilt känslöbetonat sätt.

Tore Segelcke är ingen beräknande intelligensskådespelerska med klatschiga repliker, det finns intet av det som kallas teater hos henne. Inifrån är ett ord hon ofta för på tungan, det är karaktäristiskt för henne. Hon spelar icke en roll, hon lever ett människoliv på scenen, sant och äkta. Hon har rest sig ett tempel mitt i dagens larm och där är hon ensam med sin konst — publikgunsten, reklamen, världens påträngande nyfikenhet, alltsammans får stanna utanför.

INGER TOSTRUP.

Kobbs Finaste Ceylon

Observera! Grön etikett.

I den Europeiska marknaden existerar icke ett finare Ceylonthé än detta.

Ett thé för finsmakare.

NORGES STORA MÅLARINNA

ÅTTIOFYRAÅRINGEN SOM VARJE DAG STÅR VID SITT STAFFLI

ETT BESÖK HOS HARRIET BACKER.

HARRIET BACKER ÄLSKAR SIN konst som man älskar sitt barn, hennes omsorger om den komma icke att upphöra, förrän hon själv sluter sina ögon. Ännu vid 84-års ålder står hon vid sitt staffli, försakande allt för sitt arbete precis som om hon vore ung och det gällde att arbeta sig fram på nytt. Hon gör det inte för att hovera sig eller därför att hon inbillar sig ha något nytt att ge, nej, det är bara ett arbete, som det för henne vore onaturligt att släppa. Därför bor hon ensam i sin långtifrån bekväma ateljé, som både är gammalmodig och saknar den omboning, som gamla människor brukar ordna till åt sig — här kunde lika gärna en ung konstnärssjäl bo, glömsk och likgiltig för allt vad som till denna världen hör utom sina tavlor på väggarna, blommorna på fönsterbrädet och färgerna på paletten. Tidigt på morgonen stiger Harriet Backer upp, ty hon måste organisera sin dag förståndigt utan jäkt, sätter på sig sin från Kaukasien importerade vita filthatt — plätt vore en riktigare benämning — utan vilken Harriet Backer aldrig syntes sedan sina studieår, indelar sin dag i matbestyr, som hon sköter så gott som ensam för att få nyttig omväxling, och i arbete med sin målning. Det går inte fort med en duk, ty Harriet Backer är blind på ena ögat och måste vara försiktig med sitt andra.

Sådan ter sig i besökarens ögon Harriet Backer, Norges stora målarinna och för övrigt den enda av erkänd betydelse i Europa ägt och äger. Men låt oss icke frestas att i detta sammanhang nämna ett ord om kvinnosak, ty då komme vi långt bort från Harriet Backers eget väsen. Hon behövede knappast påpeka det själv för att man skulle förstå att några kvinnosaksproblem aldrig sysselsatt henne och det trots att hon bott halva sitt liv samman med en annan norsk konstnärinna, känd för sin iver i dessa frågor, Kitty Keilland. I konstens förlovade land är icke tal om och finns ingen strid mellan manligt och kvinnligt, säger Harriet Backer. Ty — skulle hon ha kunnat tillfoga — den gudabenedade, den suveräne konstnären, evad han är man eller kvinna, banar sig alltid väg, konsten har inte samma befodringsgrunder som statens ämbetsverk.

Några konstnärer, både större och mindre, har jag väl träffat i mitt liv, men ingen har som Harriet Backer privat så motsvarat det begrepp man kanske lite romantiskt gärna gör sig av en konstnärssjäl. Harriet Backer lever i färg och toner, hon är ett konstnärsbarn, men inte barn på det sätt som gamla människor bli det, utan från henne utströmmar den »barnahjärtats genialitet», som skalden sjunger om — ja, jag kan endast tänka mig att man kunde beskriva Harriet Backer riktigt, om det skedde i musik eller poesi.

När hon letar i sitt livs minnen är det som lyssnade man till ett sprött, förtonande ackord ur det förgångna. Hon minns hur hon som liten flicka tillsammans med sina tre systrar sjöng och läste vers

Målarkonsten har inte så många kvinnliga representanter, men Norge har en målarinna huvudet högre än någon annan: Harriet Backer. Med vördnad stiger man över tröskeln till den ateljé, där hon alltjämt lever och verkar. Vi göra ett besök där, inte för att ge en skildring av Harriet Backers hela livsgärning, ty därtill är varken tillfället eller utrymmet ägnat, utan för att för hennes många vänner i Norge och Sverige söka fånga en ögonblicksbild av konstnärinnan just nu.

med sin far, ännu kan hon med ett leende citera versraderna. I sitt hem, ett välbärgat köpmanshem i en liten stad, där man ännu på den tiden lyste sig hem med lykta på gatorna om kvällarna, fick hon och hennes likaså konstnärligt begåvade systrar en gedigen och frisinnad uppfostran; det var aldrig fråga om att flickorna inte skulle få utveckla sina talanger. Och av de fyra blev Agathe Backer-Gröndahl, den berömda pianisten och kompositören, och den andra Harriet Backer, den berömda målarinnan. Dessa två följdes åt i sina första studieår och hade Harriet Backer inte haft så otvetydig målartalang, hade nog också hon fastnat för musiken. Ty musiken sätter hon kanske högst av all konst, »musiken ger uttryck åt det utsägliga». »Men målaren är lyckligare», tillägger hon, »ty han kan se skönhet i allt, i den gråaste dager och i den fattigaste bakgård finns det färg, men musikern måste alltid pinas av bullret omkring sig, av dissonanser och skärande ljud, som han inte kan komma undan.»

Harriet Backer sökte och fann också ständigt lyckan i sitt arbete. Hon talar aldrig om försakelser eller motgångar eller intriger, bara om arbete, entusiasm och gott kamratskap. Hennes verksamhet inföll under en lysande period i norsk konst, hon tillhörde och är en av de få kvarlevande i falangen Heyerdahl, Skredsvig, Werenkiöld, Munthe, Christian Krogh, Eilif Peterssen o. s. v. Särskilt den senare blev hennes oskiljaktiga och högt beundrade vän och fastän 7 år yngre än hon, var han under flera år hennes lärare i München. Det måste ha varit dagar i München, då en hel koloni av skandinaviska konstnärer, vars namn sedan gått till historien, voro inackorderade hos en norsk generalska och där ordnade sina symposier! Sedan styrdes kosan till Paris, där en dag Harriet Backer av sin lärare Bonnat för en stipendieansökan fick vitsordet: »M:lle Backer är född målare och hon kommer en dag att göra sitt land heder» — på utmärkt franska citerar Harriet Backer ännu dessa för henne en gång så betydelsefulla ord. Bonnat ställde också om att Harriet Backer, fastän det var i sista stund, fick sin tavla »Solitude», inlämnad till Salongen, där den fick hedersnämmande. Första segern inför offentligheten var vunnin och den skulle följas av många

Harriet Backer. (Rude, Oslo, foto.)

flera ännu. Men någon produktiv utställningsmålare blev aldrig Harriet Backer — istället och likafullt räknas hennes konst till de norska nationalskatterna.

När Harriet Backer facktar om konst gör hon det med samma fördomsfrihet, som kännetecknat hennes egen livsgärning i konstens tjänst. Hon har aldrig dogmatiskt hyllat någon konsthistorisk skola. Hennes känsla för det mänskliga har bäst funnit sig tillräta i realismen, påpekar en hennes biograf, men från sin tids modernmåleri impressionismen har hon fått sin utsökta färg- och ljusbehandling. Någon strängt nationell inriktning har inte hennes konst, men sedan hon återvänt från studieåren i Paris, fångade de norska motiven henne helt och hon gav sig i kast med alla de skildringar av norska kyrkor och norskt folkliv, som hon målat med en sådan innerlighet i uppfattningen.

Harriet Backers konst står ganska fjärran från den unga konsten, men själv är hon icke oförstående för de unga och dessa se upp till henne; en tid hade hon en livligt besökt målarskola i Oslo och som medlem av Nationalgalleriets inköpsnämnd visade alltid Harriet Backer en obunden åsikt. Hennes egen konst andas harmoni och ro. Dock, när andra målade med förtvylans och trotsats pensel, så förstod Harriet Backer och stred för dem. »Den unga konstens största fel», säger hon emellertid älskvärt, sakligt, »är i mitt tycke att alla arbeten likna varann så på håret när. Motiven äro så enformigt desamma. Tak i Paris och bygator i Frankrike. Ack, om våra unga förmågor ville söka sig till Norge också och fånga de underbara färgerna och dagrarna härhemma!»

Precis som Harriet Backer själv gjorde. Ty någon del har väl även hennes älskade Norge i att hon med sådan glans uppfyllde sin lärares profetia. E. N.

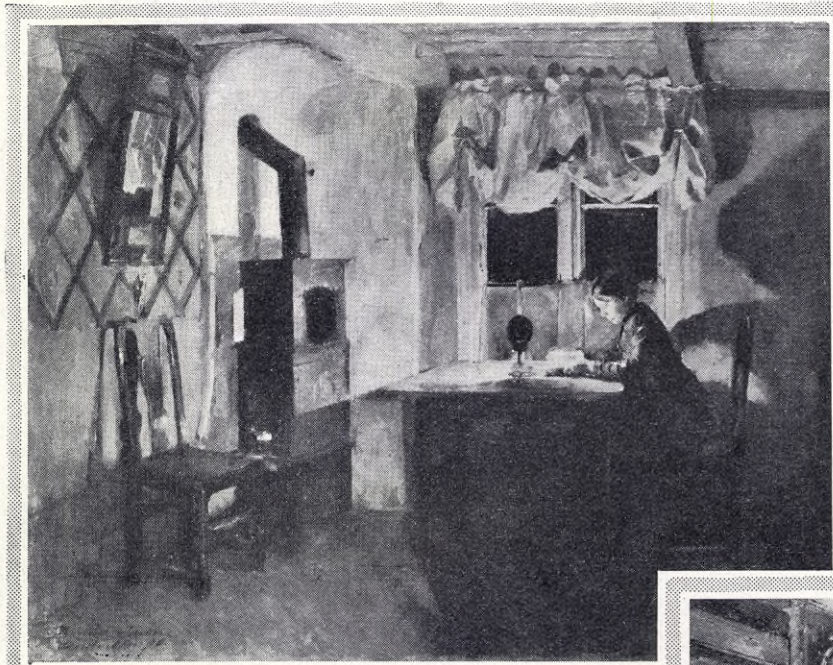
Ekströms **Fästmjöl**
Örebro Kem. Tekn. Fabrik

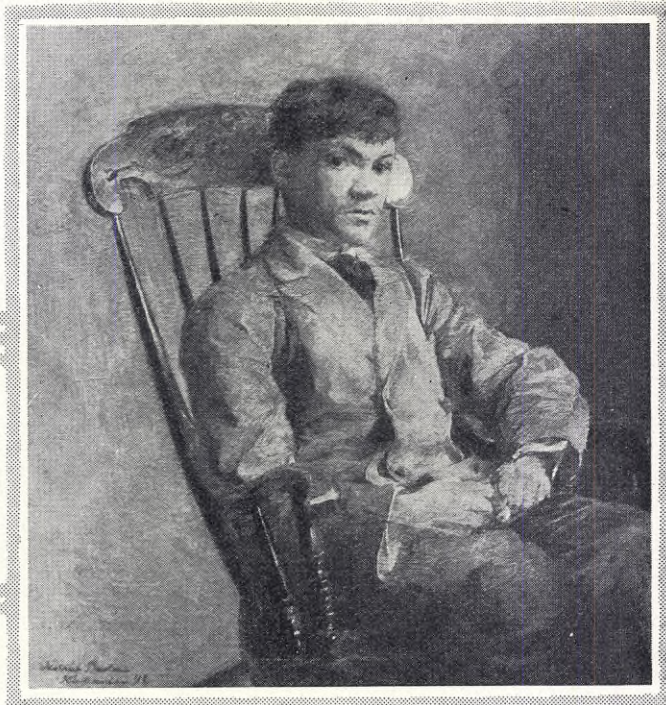
HARRIET BACKER MÅLAR

NÅGRA PROV PÅ HENNES KONST.

En karg norsk stuga, ett borgerligt franskt förmak, en liten norsk bykyrka — i dessa interiörer har Harriet Backer framförallt funnit motiven för sina målningar, varav några prov här reproduceras. (Væring, Oslo, foto.)

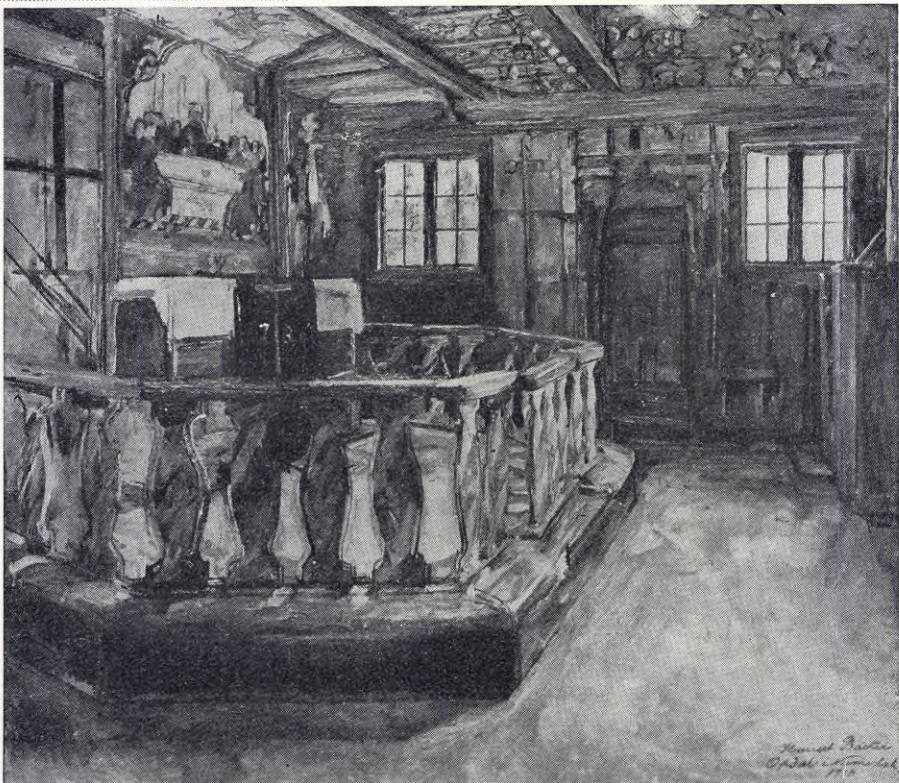
Vid lampans sken. 1890.

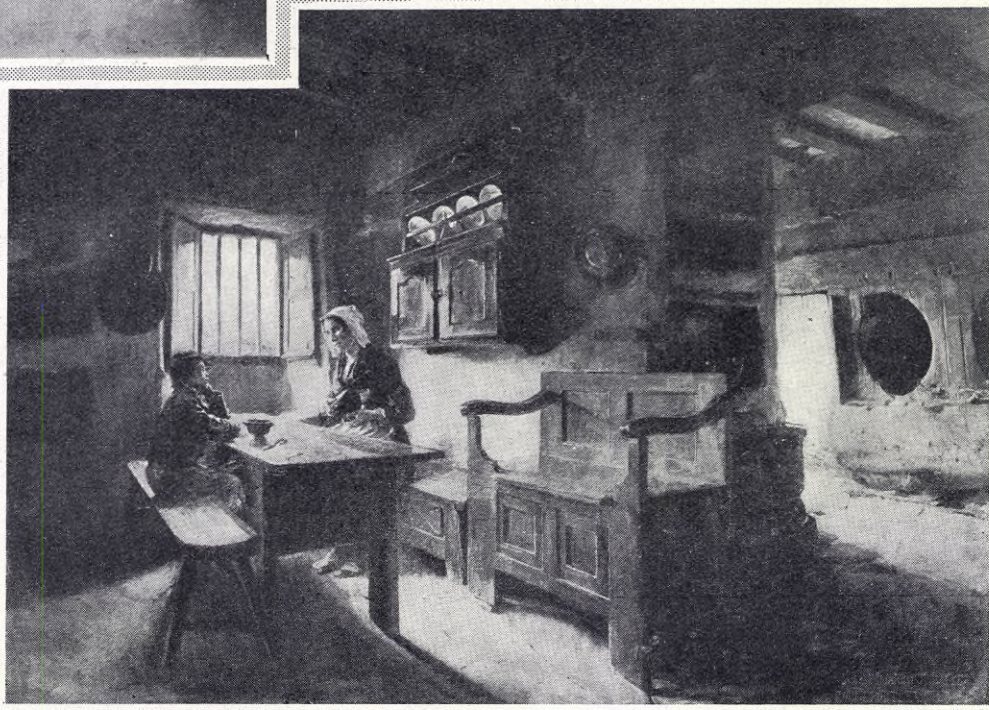
Porträtt av ung man. 1896.

Blå interiör. 1883.

Altaret i Opdals kyrka. 1910.

Interiör från Bretagne. 1882.

HAN SOM FOR TILL OSLO

OCH HANS INTRYCK AV "NORSKE PIKER"

— — — hennes klingande käckä uppenbarelse — — —

BÖRJAR VÅREN KOMMA HUJANDE över Oslo i dessa dagar? Glida de sista svarta isflaken utför Akersälven och lyser det av mönja längs Björvikens kajer? Spränger det i Slotsparkens svarta grenar, böljar sorlet vildare än vanligt i Bloms bodaga och kan man kyssas någotsånär torrskodd i Sankt Hanshaugens gömslen? Då är det färdigt, då kan man så gott först som sist jorda alla vackra nyårsföresatser om ett rätlinjigt liv, ty i Oslo är våren mera halsbrytande än i alla andra städer. Dubbelt så mycket vår som där finns inte. Och det är alltsammans flickornas fel.

Hur vet herrn det? Tja, beklagligtvis är denna insikt mera en produkt av skönlitterär läsning än av ett utsvävande levnadssätt. Men det är väl så med oss lite till mans, att vi i hög grad har vår uppfattning av »kresjanienserinden» — det heter väl för all del inte osloskan numera? — bestämd av intryck från norsk litteratur och i någon mån norsk konst, och detta förhållande har i sin tur sin rot däri, att norsk dikt med en Pygmalions glädje över ett artistiskt gestaltande inriktat sin mångstämmiga hyllning på huvudstadens kvinna och av henne skapat ett beläte av starkare lokalfärg än vad som kommit någon annan huvudstadskvinna till del. Och alltsammans är det vårens fel, våren i det land, där — som det en gång hette i salig »Exlex» — »luften lægger sig som peber paa sanserne». Ty så mycket vårvers som det skrevs i Oslo, skrivs det säkert inte på något annat håll. Hur ser egentligen »kresjanienserinden» ut i november? Existerar hon över huvud mellan lövfällningen och det första skidföret? Vad säga Wildenvey och Olaf Bull?

Det är alltför vanskligt och förmätet att söka fixera en viss kvinnotyp i en stad eller ett land. I Norge är det alldeles särskilt frestande att göra det och alldeles särskilt ödesdigert att ha gjort det. Maurice Bedel fick erfara det, när han gav ut sin snaskiga och ganska talanglösa bok »Jérôme i skilsmässornas land». En förtörnad allmän opinion hudflängde honom i pressen och Per Krogh målade av honom på en tavla, vilken torde utgöra det hårdaste straff, som i historisk tid drabbat den feminiserade fjanten. Naturligtvis har Bedel karikerat, han likaväl som alla andra utlänningar, vilka tro sig ha funnit de karakteristiska dragen hos kvinnan i ett visst land. En diktare har så lätt att komma utanför de verkligt goda kretsarna, han

skaffar sig gärna entré genom de dörrar, som äro lättast att öppna. Så har det gått med Bedel, och så har det väl också gått med Ture Nerman på den tid, då han i en dikt sade sig ha öppnat 28 (svenska) kvinnohjärtan med en och samma nyckel. Det är inte sådana kvinnor, som förtjäna att bli — dyrkade. Ej heller att ställas fram som representanter för sina landsmaninnor.

Men det är just den sortens kvinnor, som man ser mest av, när man gästar en stad. Skulle inte den ärade monsieur Maurice Dekobra i viss mån ha rätt att i sin berämda bok om den svenska kvinnan begagnas sig av studiematerialet på Strandvägen en dag mellan 2 och 4? Ponerar att han flanerar där just denna bebådade dag. Han ser inte den enskilda damen och dömer efter henne. Han ser den ena efter den andra, de rada upp sig som pärlor på en tråd, de individuella dragen glida samman i generaliserade typdrag, blondiner och brunetter, fylliga och slanka, sangviniker och melankoliker — för du milde, vad stockholmskan kan se melankolisk ut! — alla förena de sig med varandra i hans medvetande, förena sig också med pärlmordiset över Djurgårdslandet och vedskutornas mastskog vid Nybrohamnen, med det violbruna floret kring Berzelii park och med festiviteten kring en marscherande vaktparad, med blåa himlar och skrattande sol och en livslust, som bara brusar och sjunger i bröstet. Och som en inkarnation på två välformade ben av allt detta ljuvliga framstår sedan för hans minne ett flirtande och lättillgängligt något, som han betecknar såsom stockholmskan. Pa, det var han själv — och våren — som var flirtig och lättillgänglig.

Man har ofta tillskrivit »kresjanienserinden» just de två egenskaperna, och det måste erkännas, att det ligger rasande nära till hands. Våren är nämligen — som ovan sagts — av den arten i Oslo. Man kommer dit och man går naturligtvis Karl Johán. Vår vinden sveper in från fjorden med lukt av tång och tjära och det börjar dallra ett violett skimmer över träden i Studenterlund och Eidsvoldsplats. Mellan Universitetet och Akersgatan slår människostrommen i mjuka dyningar, och som tumlande delfiner över solglittrande böljor svinga flickornas skratt över myllret. Så spontant och omåttligt skrattar en stockholmska endast av rent förbiseende! Kresjanienserinden håller inte alls lika strängt på den yttre värdigheten. I ett land, dit begreppet »verdensmand» endast långsamt tränger fram från de anglosachsiska stamfränderna på andra sidan Nordsjön, har kvinnan förblivit mycket obetydligt ladylike. Näsan i vädret och knakande stursk som trots någon hövdingadotter i en isländsk ättesaga —

Låt oss också kasta en blick på de norska flickorna, dessa unga damer, som inte minst den senaste tiden varit så mycket på tapeten i litteraturen. Denna gång synas de av en svensk herre och sträng konstkritiker, fil. kand. Gustaf Näsström. Men han är så betagen...

men inte ladylike. Det är minsann inte heller så lätt att vara det i Oslo, där man tar allting så mycket enklare och mera familjärt än i den stora och stela och prydliga staden Stockholm. Man rör sig på gatan som om man vore mellan fyra väggar, man kastar ögon så att det hiar i luften och man vickar på akterstaven som om den vore en gondol.

Ja, Venedig var det. Gunnar Heiberg strövade en gång runt Markusplatsen på jakt efter jordens skönaste kvinna. Han fann henne inte men han såg alla de unga askblonda flickorna i stan komma trippande arm i arm, så säkra, så fulländade, så fina och med en sådan gång, att »man kunde ønske at Christiania vilde sende alle sine unge piker her ned for att faa reparert, hvad skisporten har belastet dem med av tunghet, av slænging, av mandhaftighet, av aapenbar muskulöse evne til at opta kampen med mændene».

Men behöver detta verkligen repareras? Har inte kresjanienserinden rätt att röra på »kalvebenene» precis som hon vill och ligger inte en god del av hennes charm just i det där lite slängigt kavata, frimodiga och hårdade? Man kan knappast tänka sig en mera stimulerande syn än hennes klingande käckä uppenbarelse i praktisk och manhaftig skiddräkt, då hon på perongen vid Majorstuens station står och stampar av iver att komma i väg upp till skidvägarna kring Holmenkollen. För Gunnar Heibergs generation måste hennes anblick vara vämjelig just på grund av sin friskhet och onaturlig på grund av sin naturlighet. Ungdomen ser annorlunda på saken. Den värderar hennes »renhårighet», hennes frihet från konventionalism och falsk

(Forts. sid. 335.)

— — man kastar ögon så att det hiar i luften — —
(Ill. G. Chatham.)

K U N G S Ö R N E N

NOVELL AV AASE KRISTOFERSEN

I LÅNGA TIDER HADE ÖRN häckat på Vågøy. Väl ett stenkast under toppen med den blå jökeln hade den sitt bo, just där fjället började grönska. Högst uppe i stalpen kom våren för sent, men även här på den gröna bergåsen var det ganska lämpligt för ett örnbo. Inte ens geten kunde klättra upp dit och toppen ovanför lutade framåt med hala och hemska stup. Under årens lopp hade boet fått rentav kungliga dimensioner. Jord och avfall hade packats ihop och bildat en fast vall, hård som sten. Ovanpå den tronade själva det runda boet som lappades på år efter år. Det var icke större än att ungarna nätt och jämt fingo rum, så länge de voro små och ofarliga. Men så fort de råkat i målbrottet, tullrade de ut ur den trånga vaggan och togo jordvallen utanför i besittning. Härifrån spejade de med gryende gult i blicken ut över sitt brokiga rike, och här tränades vingarna, tills slutligen ett luftdrag bar dem ut i en ny värld med större strider och större glädje.

Det hade varit frid och förståelse mellan örnparet uppe på fjälltoppen och människoparet, som bodde i djupet under dem, tills en dag den halvstore sonen därnerifrån Eidis plundrade örnboet.

Då han yr och förvirrad efter klättran och svävandet i ett rep över djupet stod på fast mark igen, hade han med sig tre väsande och hackande örnungar, som han sedan sålde till turisterna och fick bra betalt för.

Nu hade han upptäckt en ny inkomstkälla, som kunde vara bra att ty sig till, då man var i knipa om våren. Ty örnarna skydde icke sin boningsplats. De flyttade nog boet och försökte sig på båda sidor om fjälltoppen, men Eidis hittade boet överallt och plundrade det på dess dyrbara skatter.

Ären gingo. Då Eidis övertog fädernegården, blev det tydligt, att örnparet under den branta fjälltoppen icke voro att leka med längre. Eidis hade tagit får till Vågøy och örnarna jagade lamm och levde högt på hans ungdjur hela sommaren.

Då de en dag hade jagat en av hans bästa tackor ner för branten, lämnade han allt arbete och gick, mörk i hågen, upp till boet och tog ner den sista örnungen. Annars brukade han lämna en vart år — det var klokast att driva geschäftet så. Ungen

Aase Kristofersen är i Sverige ett tämligen okänt namn, men i Norge hör hon till de unga, som man tror på. Hon är "nordlending", född i Tromsö, och har fått sitt sinne och sin syn färgad av midnattsol och norrsken. Kungsörnen är en hälsning från hennes hembygd däruppe i norr. Aase Kristofersen har utgivit tre romaner. Hon debuterade med en bok Dragsug, som vann framgång och som troligen kommer att utges på svenska.

var då så stor, att den högg efter hans händer och värjde sig manligen. Det var för sent att få den såld, så att han vred halsen av den så gott först som sist och slängde den på gödselhögen.

Morgonen därpå väcktes han av ett underligt fågelskrik, en hemska, skärande låt, som skar genom mærg och ben. I hans yrvakna tillstånd dröjde det en stund, innan han fick klart för sig, att det var örnen som sörjde. Han blev alldeles förfärad. Instinktivt grep han efter bössan och smög sig ut i strumplästen. Men det föll bara ner en handfull stora fjädrar, då han sköt, och en väldig brun fågel steg långsamt högre och högre, tills den försvann i det svaga morgonljuset.

Frapå dagen gick Eidis och slog ute på slutningen. Det var en varm dag med luften full av ett ljust töcken, så att himmel och hav flöto ihop. Hettan strålade ut från bergväggarna, och den krypande dvärgbjörken doftade sav och livets must som själva storskogen.

Lillpojken satt ute i en hövolm och lekte med katten, och örnen var över honom som en blix, krökte klorna och slog några hårda smällande slag med vingarna, innan den fick luft nog att lyfta upp sitt byte.

Eidis kunde aldrig minnas om barnet skrek. Han hörde bara ett tjut från hustrun, som kom rusande fram bakom uthusen och gav sig i väg som en galning bortåt åkern fäktande med armarna.

Från den dagen rådde vantrevnad på Vågøy.

Hustrun blev underlig till lynnet. Hon kunde plötsligt kasta allt hon hade för händer och ge sig av till fjälls. Där drev hon omkring så länge, att hon mer liknade troll än människa, och Eidis måste småprata med henne som med en vild häst, innan han fick henne med sig hem.

Ett par år for hon fram så. Men till slut

en vacker dag var hon alldeles försvunnen, och han hittade henne krossad under fjällbranten, halvt begravd i jordvallen under örnboet, som hon i sin vilda förtvivlan hade klamrat sig fast vid och sparkat ner.

Eidis blev nu en ensam man. Då han inte längre hade sin hustru att vaka över, fick han liksom mera tid till sin egen sorg, som gnagde och grävde som en tärande sjukdom i bröstet. Gården förföll. Flog och harv lågo och rostade invid logväggen. Myren började titta fram under åkerjorden. Flygsanden tärde sig in mellan de glesa gräsrotterna och klagande ljud från utsvultna djur träffade hans öra som bränningen mot en stenig strand.

Men inne på stugans vägg hängde redskap, som damm eller rost aldrig fingo komma vid. Där hängde blanka bössor i långa rader. Ett gammalt förladdningsgevär, som han laddade vid fullmåne med underliga ord och åtbörder, ett långpipigt remingtongevär, som gav en en örfil, om man inte aktade sig, en nymodern massdråpare utan hane som tog krut utan rök och dessutom hagelgevär av alla slag. Där hängde de, blanka och lysande och voro som klarögda barn i stugan.

Det var örnen Eidis svurit evigt krig. Han lärde sig dess utseende och sinne, han visste dess vägar vår och höst. Han blev senig och seg av att klättra i stenrös och berg och smidig och duktig av att hoppa ned. Han blev efterskickad från alla håll, där örn gjorde ohägn på får och skogsvilt. Mången fågel föll också för hans säkra skott, men inte den rätta, aldrig den rätta!

Till sist gjorde sig ungdomen lustig över »den store örndödaren», som de kallade honom och blygdes inte för att narra honom ut på långa vägar av rent okynne.

Ett år låg han ute i yttersta havsbandet och lärde sig där det urgamla sättet att fånga örn.

Då han kom hem, såg han, att örn häckade på den gröna fläcken på fjället under toppen med den blå jökeln. Han ryckte till vid denna syn och kände en vild, yr glädje. Det var länge sedan rovfågeln hade sökt sig till Vågøy.

Det började våras och de milda vindarna drev kylan ur berg och jord. Vid den tidpunkten byggde Eidis sitt örnhus uppe på högslätten i fjället där fåren, som gingo

(Ill. G. Nordblad.)

(Forts. sid. 337.)

E N T E X T I L P Ä R L A

DEN NORSKA »BILLEDVÆVEN» SOM ÄR ENASTÄENDE.

Figurvävd tapet med motiv De visa och fåvitska jungfrurna.

SAMMA FÖRUTSÄTTNINGAR HA inom Skandinaviens östra och västra områden låtit samma textila företeelser knyta sig till dess rika konst av folklig art; kvinnorna voro mästare framför allt i vävnad, och det omätliga begär efter glans och fest och färg, som långa månaders vintermörker och sollöshet måste tvinga fram, visste de att uppfylla och mätta genom den textila bonad, där de efter behag kunde slösa med figurrika framställningar och färger av glöd och glans och djup.

Det är endast det, att vi om den tidiga norska vävnaden veta så mycket mera än om den svenska.

Ty fynd av allra största vikt och intresse ha vi visserligen gjort i Sverige på de senaste åren; Överhögdsbonaden och Skogsbonaden lärde oss, att de svenska kvinnorna på 11- och 1200-talen flitigt och skickligt övade snärjvävnadens säregna, sedermera alldeles förgätna konst. Men det stora norska fyndet, upptäckten av Osebergsskeppet med dess rika textila skatter, blev å hela detta område den utomordentligt betydelsefulla händelsen i Norden. Ett klart ljus spreds här över den textila gärning, som var det tidiga 800-talets, begreppen klargjordes i fråga om den textiltövning, som var tre, fyra sekel tidigare än den tidiga period, om vilken vi i Sverige fått kännedom. Och är det intet tvivel om, att man den tiden var fullt ut lika skicklig i Sverige som i Norge, så är det dock i det senare landet, som de klara bevisen om kvinnornas mästerskap föreligga.

Den vävnad, om vilken här är fråga, en egenartad och mycket mödosamt framarbetad snärjvävnad, har senare övergivits. En mångfald andra vävnadssätt kommo till användning; teknikerna äro desamma i de båda land, som stå varandra så nära. Men känslan för rikedom och rytm inom ornamentiken kan under en viss tid och på en viss plats komma en vävnadskonst av egenomlig och storartad skönhet och styrka att blomma fram. Det är detta, som sker med en av vävnaderna i vårt främländ Norge,

Norsk tekstilkonst har i sin "Billedvæv" en unik skatt, som är värd att lära känna och som här presenteras av fröken Elisabeth Thorman.

och som kommer åstad en grupp av verk av absolut överhöghet inom all folkkonst överhuvud taget. Villigt måste vi svenskar erkänna, att vår flamsk och vårt röllakan av mycket betydande värden dock stå starkt tillbaka för dessa norska verk i »Billedvæv» (vävnad i upprättstående varp). Och vilja vi söka oss tillbaka till tidigare skedens och fjärran länders vävnadskonst, för att med densamma jämföra den norska Billedvæven i dess främsta frambringelser, de stora figurvävda tapeterna, så blir det dessa, som avgå med segern. De förbliva inom den folkliga vävnadens stora område de ojämförliga praktverken; fränder äga de endast i yllevävnadens av högreståndsart allra yppersta frambringelser, de europeiska hau-telisserna eller gobelinerna.

Seden att med figurprydda vävnader kläda gemakens väggar, behovet alltså att på glansfullaste sätt inreda bostaden var, för att här hålla oss enbart till efterkristen tid, redan befintlig i det Västeuropa, från vilket Niebelungenlied ger oss sina målande skildringar. Det är här de medeltida fursteinteriörerna det gäller. Aldrig någonsin och aldrig någonstades har samma storartade slag av textil utstyrelse så direkt upptagits som av de norska bönderna. Väggtapeter i stora mått och med bildframställning i rika färger var den hemmets högtidsbonad, som de bestodo sig. På ett mera sällsynt mästerskap hos de norska kvinnorna i vävnadens ädla och urgamla konst går det hela tillbaka, likaledes på ett praktbegär av det mera okuvliga slaget. Den norska allmogeinredningen, sådan vi exempelvis se densamma i Moihaugens präktiga gårdar, uppenbarar ju i sin helhet en formrikedom, en fantasi, en storvulen prakt, som göra den till en företeelse av så ojämförligt storartad beskaffenhet.

Det är icke alltid man, där det gäller någon synnerligen högtstående alstring av direkt manlig utövning, kan peka på en kvinnlig insats av fullt ut jämförligt värde. Vad veta vi exempelvis om kvinnornas konstfärdiga utövning under våra mest högtstående bronsåldersperioder? Men i Norge samarbetade under denna efterkristna period kvinnor och män av urgammal, friboren, högättad bondestam, och med männens underfulla sniderier i trä och rika smiden och mångfärgade lergods

Våren

kommer nästa vecka i form av Iduns vårnummer, som den glada händelsen till ära är försett med färgomslag. Värdefulla noveller och väriliga artiklar. Specialbilder för Idun från furstebröllopet i Oslo. Vårens modenyheter.

Iduns vårnummer kostar endast 35 öre.

Figurvävd tapet med motivet Heliga tre konungar tillbedja Jesusbarnet.

passade präktigt i stycke de vävda tapeter, som kvinnorna med fulländat mästerskap förstodo att arbeta fram.

Motiv gävo sig osökt ur den Heliga Historien, med vilken man var så väl förtrogen. På sitt eget oefterhärmliga sätt omdiktade man, i det material man hade för händer, någon av dess händelser, som djupt och livligt inpräntat sig i ens medvetande; en sådan var Heliga tre konungars ritt för att uppsöka och förhärliga den nyfödde Judakonungen, en annan liknelsen om de visa och de fåvitska jungfrurna. Ett av de många värdena hos denna sublimes konst är den laglydnad man, trots all bravur och frihet, visste att visa gentemot materialet; det är detta, som skapar stilen, som gör dessa verk för alla tider bestående. Ett annat värde är det förebildliga sättet att ornera ytan i dess helhet; de yppersta dekorativa värden ha härmed givits dessa verk. Och äro också dessa båda värden gemensam egendom för överhuvud taget allt vad folkkonst heter, så komma de här så starkt tillsynes, så klingar deras fina och starka klang som den melodi, vilken i dessa verk är huvudtemat, att man i djup beundran och hänförelse känner sig manad att påvisa dem.

I övrigt olärda kvinnor, icke boklärd, men i besittning av urgammal, fin, nordisk kultur ha här inom gränserna för det herrliga och fagra underland, som vi kalla Norge, skapat en grupp textilverk av ojämförlig höghet och skönhet. Den står gentemot all övrig högtstående alstring klart begränsad. Endast en — en man, en norrmann, Gerhard Munthe — har i någon mån vågat röra vid denna speciellt norska konst; det var helt och hållet på den han byggde sina oförlikneliga textila verk. Visade han någonsin klarare sin genialitet och sitt mästerskap än i denna på sitt sätt fortsättning av det allra högsta och främsta folkliga tekstilkonst någonsin förmått giva, den norska Billedvævens mäktiga figurtapeter?

ELISABETH THORMAN.

Vävnader - Mattor - Möbelyger - Broderier

Thyra Grafströms f. d. medarbetares textillörening

Västra Trädgårdsgatan 19 B. 1:sta ing. från Hamngatan.

A.-B. CARL MALMBERGS (GAMLA HANDSKFABRIK) 45 VÄSTERLÄNGGATAN 45

är Stockholms äldsta och mest välsort. specialaffär i branschen.

EN PRINSESSAS TOALETTER OCH KLÄDBESTYR OCH NÅGRA DRAG AV PRIN

Brudräkten i silverlamé med 4 m. långt släp dekorerat med rosenkvistar i klänningens material. Slöjan kantad av bred brysselspets. Från Fr. V. Tunborg & C:o. (Lenkert, foto.)

PÅ EN AV DE OTALIGA VÄLGÖrenhetsfester, som kungligheten pryder med sin närvaro, stod prinsessan Märtha i en grupp damer mitt på golvet. Plötsligt kom en liten gumma fram och ryckte henne i armen och vinkade och nickade. Prinsessan följde; det var nästan som féni i sagan, då framtida öden varda uppenbara. Men då gumman fått prinsessan för sig själv, sade hon bara: — Är det Elsa Brändström ni står och talar vid, där mitt i salen? — Nej, sade prinsessan. — Ja, men varför tittar då alla människor så mycket just på er?!

Nå, alla personer i framskjuten ställning tycka om att bli tagna för vem som helst ibland och vårt kungahus har sin särskil-

Filthatt i två nyanser beige från Edman & Andersson. (Holmén, foto.)

da demokratiska prägel. Men prinsessan Märtha är mer än demokratisk, hon är gudet Märtha, den populära Blå prinsens dotter, som sysselsätter vår fantasi. Var bilen med härtigkronan gått fram i dessa första vårdagar, har den följts av intresserade blickar och leenden. Kanske man får se en skynt av prinsessan? Man vill ta avsked, få en sista glimt, ett sista vänligt leende. Ingen småler som prinsessan Märtha, konstaterar man, så vackert och varmt. Så ser hon ju också strålande ut, mera än någonsin av lycka och förväntan.

Det har varit arbetsamma dagar för prinsessan. Först alla bestyren om utstyrseln, och så festerna för henne och »han Olav». Kronprinsen av Norge är nu nästan lika populär som hans brud i Stockholm, han har den rätta norska käckheten, som alltid tagit svenskarnas för att inte säga svenskornas hjärtan med storm.

Utstyrseln, det är något särskilt med ordet, något, som alla kvinnor genast rea-

Det har varit heta dagar för ateljéer och sömmerskor i den svenska huvudstaden under förberedelserna till prinsessan Märthas bröllop. Prinsessan har låtit göra en ståtlig utstyrsel, så att hon kommer att presentera sig för Norge i all tillbörlig kunglig elegans.

gera för. Prinsessan som alla andra, går upp med liv och själ i dessa omsorger. Men hon känner sig faktiskt fullständigt överväldigad av all den lyx, som strömmar över henne i form av vackra kläder och presenter. Hennes anspråkslösa, praktiska läggning gör henne nästan illa berörd av att så mycket slösas just på henne. Hon är van att räkna ut hur en klädning skall sys för att bli mest användbar. Hon är ju själv invigd i yrkets mysterier, och vid mer än ett festligt tillfälle har hon burit en klädning, som hon sytt själv från början till slut. Och inte bara förmiddagsklädningar.

Till utstyrseln har hon sytt åt sig själv en blå charmeuseklädning i mycket enkla linjer, men just därför krävande i tekniskt avseende. Men prinsessan har en mycket säker smak och sinne för det konstnärliga, vilket också tar sig uttryck i hennes val av kläder. En annan gång, då hon gick på en kurs i klädsömnad, ville hon sy sig en klädning till ett bröllop hon var

Vit paljettklänning från Märthaskolan. (Lenkert, foto.)

Bilpås av grönt skinn med sjubbkrag och fodrad med kattsinn från Märthaskolan. (Lenkert, foto.)

FILIALER I GÖTEBORG · MALMÖ · UPSALA · ÖREBRO · ESKILSTUNA · SUNDSVALL ·
Hallberg's
HÖVJUVELERARE
JÖNKÖPING · KARLSHAMN · SKÖFDE · STOCKHOLM · DRÖTTNINGGATAN 6

5:~

Ett gediget och billigt praktverk
Carl Larssons: Svenska kvinnan genom seklen.
Rekv. direkt fr. Iduns Exp., Sthlm. Fraktfritt Kr.

5:~

UTSTYRSEL

TILL BRÖLLOPSFESTLIGHETERNA

SESSAN MÄRTHA INTIME.

Prinsessan Märthas sömnadsintresse är känt och i detta likväl som i allt annat hon företager sig lägger hon ner grundliga studier. Detta drag av gedigenhet är utmärkande för prinsessan och har förskaffat henne vidsträckt sympati — se vidare därom i nedanstående artikel.

bjuden på. Men modellen var invecklad, och det tog mera tid att sy klädningen än prinsessan från början beräknat. På kursen var man övertygad om att den klädningen skulle åtminstone inte bli bröllopsklädning. Men prinsessan steg upp tidigt på morgonen bröllopsdagen och sydde den färdig.

Det hör till hennes vanor att vara morgontidig. Vid kursen på Barnavård kunde hon komma redan klockan sju till dagens arbete, vilket betydde, att hon fick stiga upp senast klockan sex, eftersom avståndet mellan hennes hem och Barnavård var avsevärt.

Men utstyrseln, säga otåliga kvinnoröster. De förnämsta modehusen i Stockholm ha gjort sitt bästa för att sy vackra kläder åt prinsessan Märtha. De ha valt särskilda modeller i Paris med tanke på henne, och de ha verkligen visat vilken högt uppdriven yrkesskicklighet, som numera finnes i Stockholm.

Först kommer den kungligt praktfulla brudklädningen i silverlamé,

som Fr. V. Tunborg & C:o levererat. Modellen ger sig själv med detta prakttyg, den måste bli ytterst enkel i linjerna. En liten rund urringning, en lång, åtsittande ärm, klädningen som gjuten kring den smärta figuren och en avskärning vid höfterna för att få någon vidd. Det ståt-

En av tärnorna fröken Madeleine Carleson i sin klänning av turkosblå tyll fr. V. Tunborg & C:o. (Lenkert, foto.)

Rosa silvermoaré med kristallspänne och till toaletten hörande rock i silverlamé från Augusta Lundin. (Lenkert, foto.)

Chokladbrun spetsklänning utan ärmor, men med lös bolero i samma material. Fr. Märthaskolan. (Lenkert, foto.)

liga, fyra meter långa släpet, som skall ge dräkten sin förnämitet, börjar vid axlarna och har en fyrkantig avslutning. Längst ner på släpet ett par buketter rosor av silverlamé i upphöjt arbete med något vitt i. Slöjan har en bred spets i points de Bruxelles i kanten och sluter tätt intill huvudet fästad med orangeblommor. Därtill bär prinsessan en liten myrtenkrona. Brudbuketten är av vita liljor. Släpet bäres upp av två små pager i turkosblå sammet, prinsessans små systersöner, och de fyra tärnornas ljusblå tyllklädningar bilda en utsökt vacker harmoni med den månskenskimirande brudräkten. Prinsessans cape, som hon får över sig i vagnen, är av samma silverlamé draperad med en spets i Chantillymönster, som tillhört drottning Sophia, hennes farmor, och med hermelinskrage.

Stockholms brudgåva, det dyrbara diademmet kommer prinsessan att inviga vid de många festliga tillfällena i Oslo.

Där finns i hennes trousseau flera toaletter, som äro tänkta för gala. Där är

en rosasilvermoaré från Augusta Lundin, den är broderad med strass och har en rock i silverlamé, som går till toaletten.

En annan stor toalett är från Sidenhuset och består av guldspets över rosa underklädning.

Vid ankomsten till Oslo, då de förlovade skola åka i öppen vagn genom gatorna, bär prinsessan en havsblå sammetskappa med ljusgrå rävkrag och under den en spetsklädning i precis samma ton. Det är en färg mitt emellan grönt och blått närmast som havets skiftande vatten. Den är från Märthaskolan, vilken levererat det mesta av utstyrseln.

Prinsessans färger äro grönt i alla skiftningar från lindgrönt till de gröna toner, som stöta i blått. Vidare beige, i alla ny- (Forts. sid. 334.)

Hatt i beige och tête de nègre från Hattstudio Christina. (Holmén, foto.)

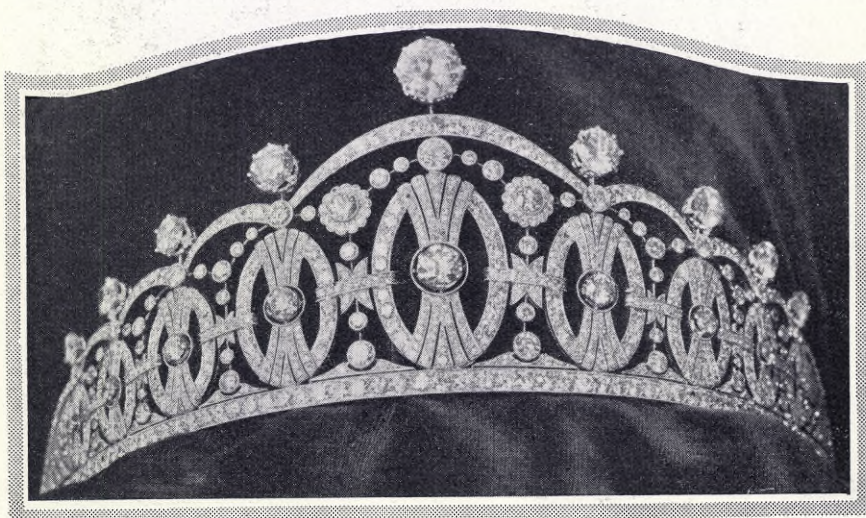
STINA SWANBERG

ANTIKVITETSHANDEL

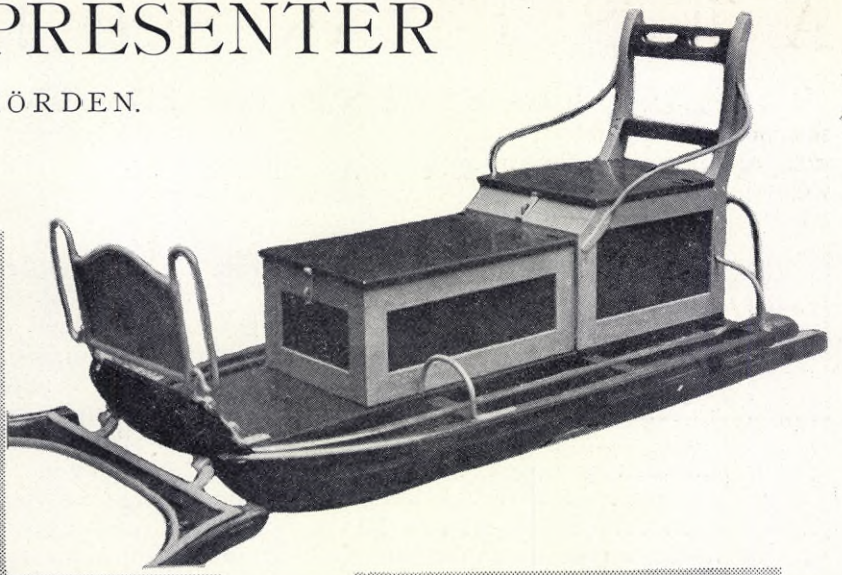
V. TRÄDGÅRDSG. 17 - STOCKHOLM

KUNGLIGA LYSNINGSPRESENTER

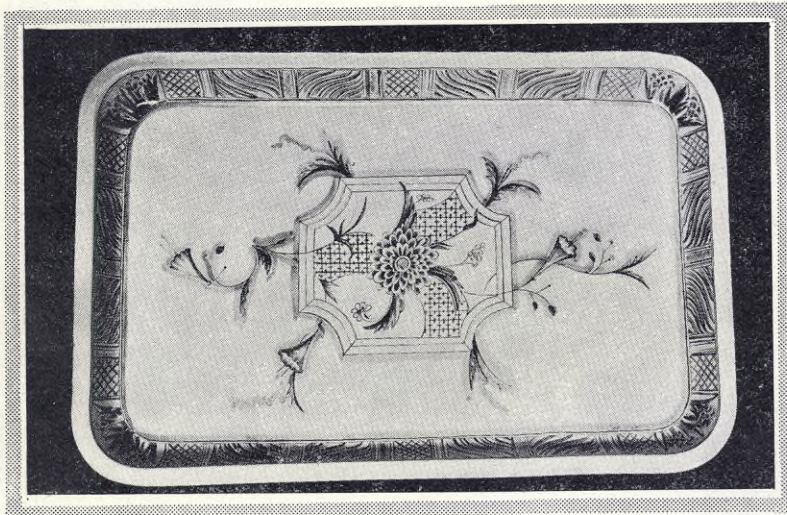
NÅGRA PROV UR PRESENTSKÖRDEN.

Stockholmarnas bröllopsgåva, det ståtliga Vasadiadem i briljanter. Utfört hos hovjuvelerare C. F. Carlman.

Av vänner i Oslo har kronprins Olav fått en äkta norsk släde.

En ståtlig silverbägare, gåva från privatperson i Stockholm. Utförd hos hovjuvelerare K. Andersson.

En av prinsessan Märthas närmaste vänner, doktorinnan Barbro Lundgren, f. Rålamb, har skänkt prinsessan ett fajansbord, utfört av konstnärinnan Tyra Lundgren.

Det var lysningsmottagning på Hofslagaregatan 5 söndagen den 17 och en ström av uppåktande infunno sig med bröllopsgåvor. Här ses prinsparet vid bordet med lysningspresenterna.

A T T T A C K A N O R G E F Ö R

I VÅRT HUS FINNS MÅNGA NORska böcker. På norska, naturligtvis. Och vad jag gärna vill är, att det barn, som växer upp i det, skall läsa norska lika obehindrat som vi av min generation gjorde det — om man än av sina skolkamrater betraktades som en snobb, för att man älskade Björnsons Fortællinger mer än »Berättelser av J.», som var en i klassen gouterad »förtjusande rar» bok. På hyllorna stå i rader Björnson, Lie, Kielland, Undset, Hamsun och Barbra Ring — den sista är en av de bästa exponenter för verkligt vad man kallar frisinne, mänsklighet och ärlighet, som Norden har. Norge har många sådana kvinnor — men detta skulle inte handla om kvinnor.

Den förnämsta av de norska böckerna i vårt hus är en stor, ljuvlig volym, som fått ett fint band med mörkt lilas läderrygg — Asbjörnsons och Moes sagor med teckningar av Werenskjold och Kittelsen. Den läses det i ständigt — det går till så att jag läser högt på ett slags blandnorska, (boken har ju mycken dialekt, som man inte behärskar) och jag vet, att för barnet som hör på, är detta redan något, som hon kommer att minnas som vuxen, ty det har upprepats under alla år. Och på grammofon ha vi utom »Ja, vi elsker» Henrik Klausens »Fanden i nöten». Då och då säger någon av oss, helt omotiverat, med hans uttal och med grovt mål: »Jeg mener Fa n var i nöten!» Och med fint: »Ja, han var det du!»

Vi ha mycket av Norge hos oss. Två bonader vävda i gobeläng efter norska mönster, en efter en teckning av Holmboe. Ty den norska Husfliten är snällare än de svenska textilaffärerna, de ha billigt och klokt gått en till mötes med modärna mön-

ster, så att man lärt sig hålla av den norska textilen. Jag kan längta till Norge ibland bara för att få gå upp på Husfliten. Så ha vi en kaffekopp från Porsgrund. Norges Rörstrand. Nästa gång vi komma dit, ska det köpas ett par till, alla ska vara olika. Ett par träskedar förenade med länkar, allt skurna i ett stycke, de äro köpta av en bonde på »vidderna», på en sådan vidd tappade jag ett tunt guldarmband i gräset och fick det skickat till mig som genom ett under. En liten rulle vit 100: nummers tråd. Den är ett skamligt minne från kristiden, då jag köpte tråd i Oslo, när man ingen fick i Sverige — jag nämns inte ta av den lilla rullen, som har legat som en amulett i nu 13 år i symaskinslådan. Å, den sommarmånaden! Vi drucko kaffe så att händerna slutligen skakade på oss och på ett konditori i Dröbak doppade vi släta vetebullar som galna — där gick förresten Johanne Dybwad utan vidare på gatan. I Norge gå berömda människor omkring överallt. Såvida det inte var Gjøvik, jag kan aldrig skilja på de två. Men peis fanns det i det hem, där vi bodde, och sång och dikt och lek och allvar.

Men Lillehammer kan jag skilja på. Där har jag fått en bra replik av Erling Björnson. Han satt på Lillehammers hotell i ett glatt lag (där vi inte var med, vi hade Nils Collet Vogt) och mitt journalistsamvete började vakna. Fru Caroline! Jag gick fram och presenterade mig och sade litet trevande:

— Kan jag gå upp till Aulestad?

— Det kan de gott, sa Erling Björnson, men de blir ikke mottatt!

Men ändå kom jag igen, en gång då jag var sjuk, slut. Hela hotellet luktade

fisk och en svenska frös erbarmligt. På gatan mötte jag en annan bekant norrman och jag sade: »Herr Narvesen, jag fryser så förfärligt.»

— Aaa nej stakkar, fryser De? sa herr Narvesen. Kom hem till mig på Ringebul!

Och jag for till Ringebu och låg på bolster och åt ripa och satt och slöade — för jag var sjuk — och varannan timme kom fru Narvesen med en bricka med goda saker och se »Værsgo og spis!» Och jag läste herr Narvesens böcker och lånade pengar av fru Narvesen att köpa en norsk mesost för att resa hem med, slö och faslig, d. v. s. jag, men tacksam till min död. Och alltid, var man är i Norge, ha de de underbaraste utsikter. Och alla norrmän ha »hytter» i bergen och tågen äro på höstsidan fulla av jägare, riktiga jägare. Och på Grand har jag en gång superat med en bergensare...

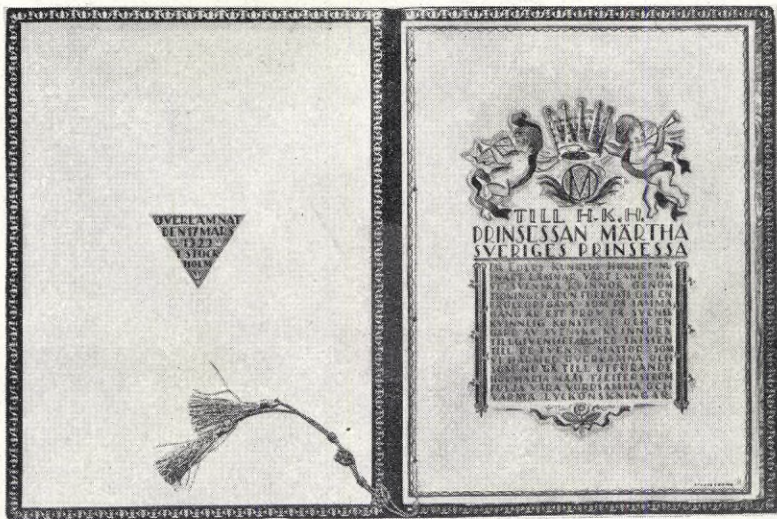
Och de norska husmödrarna göra vin, riktigt vin. Det ha vi varit med om, i ett glatt och gott läkarhem med vackra döttrar ha vi krossat bär i en köttkvarn för vinberedning. Ett gott vin, så där som chateau Yquem ungefär. Det ligger god hemkultur i denna vinberedning av trädgårdarnas bär, vinet jäser i damejeanner och har sina årgångar. Det ligger festivitas och gästfrihet i det och det göres i många hem, eller gjordes — man får hoppas att förbudet icke fick denna sydländska sed hos våra norska systrar att dö ut.

Norge — när man tänker tillbaka på allt det man tackar Norge för, och tänker på nuet, så vet man, att Norge är ett broderland, med trådar, som osynligt binda med smått och stort och aldrig brista.

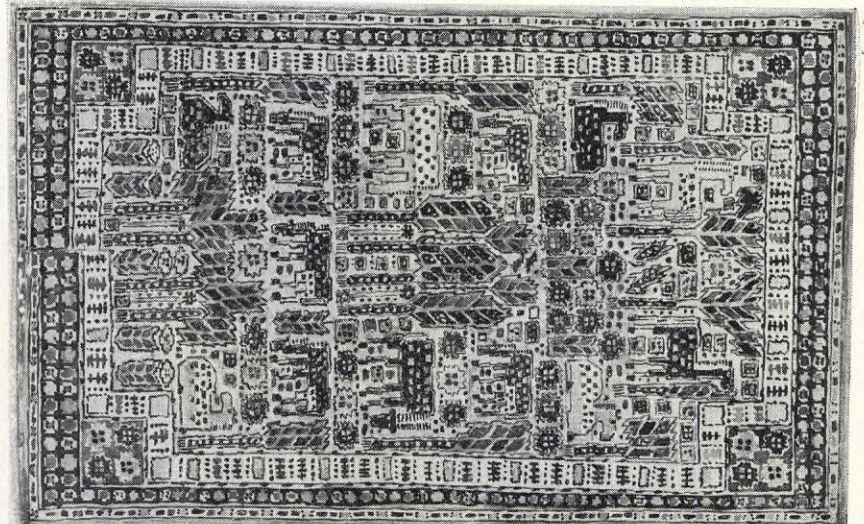
VERA v. KRÆMER.

SVENSKA KVINNORS BRÖLLOPSGÅVA

TVÅ SVENSKA MATTOR TILL PRINSESSAN MÄRTHA GENOM IDUNS INSAMLING.

Svenska kvinnors adress till prinsessan Märtha.

Prinsessan Märthas matta, komp. av Märtha Måas-Fjetterström.

IDUNS INBJUDAN TILL SVENSKA KVINNOR att samlas om en bröllopsgåva till prinsessan Märtha har hörsammats över hela landet och givit ett lysande resultat. Inbjudarnas önskan om att kunna förära prinsessan ett vackert prov på svensk kvinnlig konstslöjd, som i hennes nya fosterland skulle vara henne en påminnelse om hennes förutvarande landsmaninnors tillgivenhet, har blivit på ett storartat sätt uppfyllt. För den insamlade summan ha två flossamattor — det hade nämligen uppgivits att prinsessan särskilt önskade sig mattor — kunnat inköpas. Vår kända textilkonstnärinna fröken Märta Måas-Fjetterström ombads inkomma med förslag och med fru Hjördis Nordin-Tengbom som

smakråd beslöt Iduns red. beställa en av fröken Måas-Fjetterströms kompositioner i två upplagor. Bröllopsgåvan kommer alltså att bestå av två mattor, som nu gå till utförande hos fröken Måas-Fjetterström. Mattorna äro 280x450 i storlek och kompositionen är gjord i milda färgnyanser av grått, rosa, blått och grönt. Skissen till mattorna jämte en i blått skinnband inbunden adress med avskrift av samtliga insamlingslistor överlämnades till prinsessan Märtha på hennes tredje lysningsdag.

Insamlingen inbragte en slutsumma av kr. 4,423:25. Det är stora och små bidrag från kvinnor i landets alla delar, som givit detta resultat och säkert skall det glädja prinsessan att se sig ihågkommen och

följd av lyckönskningar från kända och okända, som tecknat sina namn på listorna. Ty när bröllopsbrädskan är över, får prinsessan kanske tid att fördjupa sig i namnlängderna.

Till alla bidragsgivare och de damer, som organiserat eller på annat sätt med intresse stött Iduns insamling, ber Idun slutligen få uttala sitt värdsamma tack. Tyvärr ser sig red. icke i stånd att uppfylla sitt löfte om redovisning i spalterna — för att få med alla namn skulle vi få ge ut en extra bilaga. Men samtliga originalistor jämte redovisning äro tillgängliga å Iduns kassakontor under en månad framåt för dem, som vilja ta dem i skärskådan.

BAND SOM BINDA OSS VI

VISIT HOS LANDSMANINNOR I DERAS HEM.

Det finns omkring 10,000 svenskar i Oslo och här har Idun gjort fotografisk visit i några representativa svenska och svensk-norska hem, där kameran naturligtvis särskilt inriktats på värdinnorna.

Margaretakyrkan i Oslo med prästgården t. h. Kyrkan, uppkallad efter avlidna kronprinsessan Margareta, är byggd efter ritningar av prof. L. I. Wahlman och torde vara både den största och vackraste av svenska kyrkor utomlands. Det erforderliga byggnadskapitalet förskaffades genom statsanslag och gåvor — bl. a. gav en enda basar i Oslo 90,000 kr. Kyrkan invigdes år 1925.

I de vackra kvarteren bakom slottet ligger svenska legationen, longer rymmas i en ståtlig, vit villa.

Pastor Hj. Lyth efterträddes av nuvarande svenske pastorn i Oslo, Axel Weebe, som här ses med sin familj i ett av den smakfullt inredda prästgårdens rum.

Till Margaretakyrkan höra flera församlingslokaler, bl. a. ett livligt frekventerat läsrum.

Den yngsta av de svenska fruarna i Oslo är fru Anne-dotter till Aug. Strindberg och Harriet Bosse.

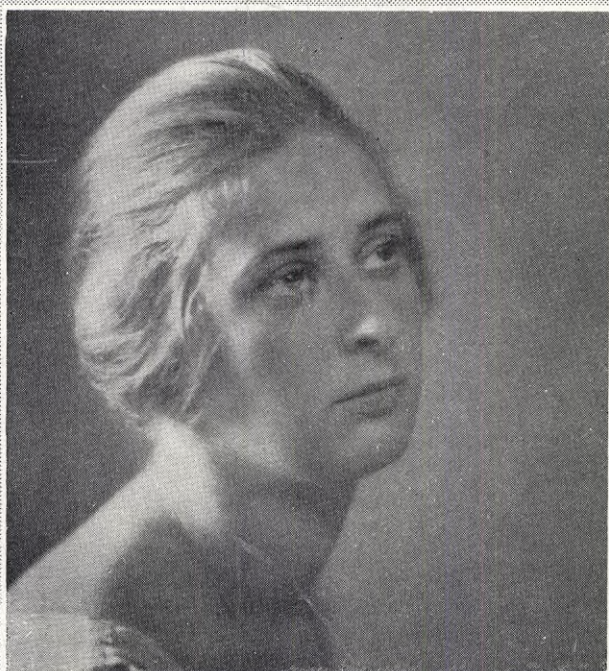
En svenska, som gift sig in i Norge, är fru Stina Paasche, dotter till professor K. A. H. Mörner, Stockholm, och gift med den bekante Fredrik Paasche i Oslo.

En berömd svenska i Norge är fru Ellen Gulbranson med titeln kungl. kammarsångerska.

Vår beundrade skådespelerska Astri Torsell tillhör numera helt Norge och privatlivet, där hon heter fru Morgenstjerne.

Fastän norska räknas hon till svenskarna i Oslo: fru Amalie Aspelin, f. Michelet, maka till svenske generalkonsuln Jonas Aspelin.

Utomordentligt populär och omtyckt såväl bland norrmän som svenskar är värdinnan i det svenska legationshotellet i Oslo, fru Anita Höjer, f. Lindh.

Fru Märta Ræstad, f. Stjernstedt, intar en framskjuten plats såväl i svenska kolonien som bland norrmän. Hon är född i Sverige, syster till Marika Stjernstedt, och gift i Norge med förutv. utrikesministern A. Ræstad.

ars representativa sa-

arie Wyller,

ll fram-
professor

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

AUGUSTA FRIES.
F. Wahlén, Jönköping. F. d. språklärlarinna. Änka efter intendenten vid Förenta Staternas flotta B. T. Fries. 85 år den 22 mars.

HEDVIG GEIJER.
Fröken, Ämål. Dotter till godsägaren Carl Henrik Geijer och hans maka, född Göransson. 80 år den 23 mars.

EVA BRUMMER.
F. frih. Stierncrona, Stockholm. Änka efter kammarherren J. Magnus R. Brummer, Frörlinge. 75 år den 28 mars.

AGNES ERICSON.
Fröken, Östersund. Föreståndarinna vid föreningen Jämstlöjd, stadsfullmäktig m. m. 70 år den 24 mars.

EBBA TORNBERG.
Fröken, Örebro. Pappershandlare. Dotter till professor C. J. Tornberg, Lund, o. hans maka, f. Svanberg. 70 år den 26 mars.

HILDA CASTEGREN.
F. Sjöberg, Hälsingborg. Skådespelerska vid Hälsingborgs stadsteater. Änka efter skådespelaren Victor Castegren. 65 år den 18 mars.

FANNY IHRMAN.
F. Lagervall, Falun. Änka efter rådmannen i Falun, vice häradshövdingen Gustaf Ihrman. 65 år den 24 mars.

MATHILDA LINDEBERG.
F. Petterson, Stockholm. Maka till överkontrollören i Tullverket S. Ludvig Lindeberg. 65 år den 24 mars.

ALMA SÖDERGREN.
F. Lindquist, Stockholm. Änka efter politierådmannen Janne Södergren, Norrköping. 65 år den 28 mars.

EMMY ARVEDSON.
F. Skragge, Stockholm. Maka till praktiserande läkaren i Stockholm d:r J. Arvedson. 60 år den 21 mars.

HANNA LINDH.
F. Lundberg, Sundbyberg. Maka till verkstadschefen N. V. Lindh. 60 år den 23 mars.

ANNA EKSTRAND.
F. Lennmalm, Stockholm. Änka efter apotekaren Knut Ekstrand. 60 år den 26 mars.

EDITH BERGGREN.
F. Schlyter, Ystad. Änka efter kyrkoherden Gustaf Berggren, Bjäresjö. 60 år den 28 mars.

ANNY BONDESON.
F. Huss, Örebro. Maka till läroverksadjunkten Erik B. Bondeson. 55 år den 23 mars.

ELA STEIER.
F. Tomtlund, Falkenberg. Maka till kyrkoherden i Vinberg Lars Steier. 55 år den 27 mars.

ANNA FAHL.
F. von Heideman, Härlunda, Häradsbäck. Maka till komministern Gustaf Fahl. 50 år den 24 mars.

EMMA BEHM.
F. Norberg, Erikshund. Lärarinna. Maka till lantbrukaren Carl Behm. 50 år den 26 mars.

EMMY DAHL.
F. Carlsson, Filipstad. Änka efter jägmästaren Wilhelm Dahl, Sunnemo. 50 år den 26 mars.

ELSA ZETTERSTEDT.
F. Dahlberg, Eskilstuna. Maka till översten m. m. Carl G. W. Zetterstedt. 50 år den 27 mars.

ELSA OLSSON.
F. Kylberg, Norrköping. Konstnärinna. Maka till grosshandl. Axel W. Olsson. 50 år den 28 mars.

Glaset syns inte!

Så kristallklart och rent blir det med

Pris 40 öre — finnes överallt.

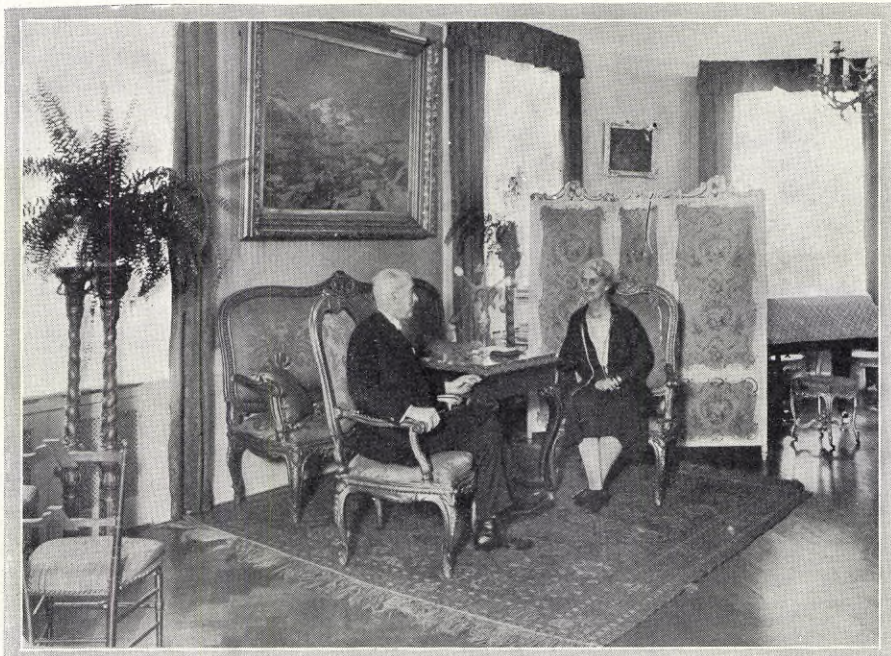

NORSKA MINISTERN Johan Herman Wollebæk och hans maka samla i dessa dagar intresset omkring sig. De ha stora sympatier i vår stad och ha nu bott här så länge, att de kunna känna sig som hemma.

För övrigt är fru Ida Wollebæk sedan gammalt förtrogen med Stockholm. Hon är född Gram av den kända norska ämbetsmannan- och militärsläkten och hennes far var på 1890-talet under två perioder norsk statsminister i Stockholm. Som alla stockholmare minnas låg norska ministerhotellet vid Södra Blasieholmshamnen och fru Wollebæk har alltså haft kungliga slottet till vis å vis och bott i Stockholms hjärta under några av sina tidiga år. Det är inte många stockholmare, som haft den förmånen.

Fru Ida Wollebæk har inte vad vi skulle kalla en norsk typ. Hon ser snarare sydlandsk ut med sina mörka strålände ögon. Men i det sjöfarande landet Norge är det inte ovanligt att släkterna ha inslag från Spanien eller Italien, då vikingarnas ättlingar hemförde sina brudar från sina färder till fjärran kuster.

Fru Wollebæk är inte heller typisk norska i sin smak. Hon går inte på skidor eller är särskilt sportintresserad, som vi tro i Sverige att varenda norska måste vara. Men vi veta också, att norskorna ha starkt intresse för litteratur, och i det fallet är fru Wollebæk fullt norsk.

Minister och fru Wollebæk i musiksalongen.

Norges och den norska koloniens främsta representanter i Sverige är norske ministern, J. Wollebæk, och hans maka, vilka gjort sig hjärtligt avhållna av både landsmän och svenskar i Stockholm.

Det norska ministerparet har sitt stockholmskem i den modärna, förnäma utkant av staden, som kallas diplomatstaden och från våningens fönster har man utsikt över Nobelparken. Ministerhem bruka på grund av ägarnas ambulatoriska tillvaro vara sig tämligen lika. Men hos minister och fru Wollebæk finner man så många vackra saker, som samlats på resor eller medförts från Norge, att man inte kan tala om det stereotypa och vanliga.

Ministerns kopparstickssamling, som huvudsakligen är till finnandes i hans arbetsrum är ett sådant personligt inslag. Där finnas många sällsynta och intressanta stick, bl. a. ett par porträtt av Karl XII, som torde vara enastående. För övrigt äro kopparstickets förnämsta mästare ända från 1500-talet representerade.

Särskilt norskt verkar en stor isbjörnhud, som Maud-expeditionen hemförde och som ligger i hallen, där också en vacker gammal golvbricka av förnäm norsk allmogekonst fått sin plats.

Salongen i grönt och gult bär också vittne om förfinad smak och konstintresse. En utmärkt vacker byrå i holländsk renässans har fått följa med från Norge. En annan salong bildar själva hörnet av våningen, den är hallen i rokoko, men över soffan hänger en stor målning av Otto Sinding med motiv från Lofoten.

Detta vackra hem, som skapats av en förfinad smak, har alltid stått öppet för vänner och bekanta. En ministers representationsplikter falla till stor del på hans maka, och fru Wollebæk har förstått att fullgöra dem på ett synnerligen charmerande sätt. Detta är väl också typiskt norskt, om man så får säga: något personligt, fångslande som övervinner det stela, officiella och ger liv åt den oböjliga formen.

När det är fest i Norge...

(Forts. fr. sid. 315.)

Det var feststämning i allas sinnen långt innan ankomstdagen. Man följde med intresse hur de tjugutusen meterna gröna girlanger hängdes upp i festoner mellan flaggstängerna, som voro sirade med grönt och med sköldar med namnen på expeditionens alla medlemmar längs hela vägen som festtåget skulle gå. Och man bevistade generalrepetitionen med den stora äreporten som var beklädd med levande gymnaster, manliga och kvinnliga, terrassvis uppställda. I sina vita kläder lyste de som sjöfåglar. Högst upp stod två man med nordpolskartan som översta bakgrund. Flickorna som voro placerade längst ned skulle kasta blommor över de hemvändande. Allt instuderades noga.

Den stora dagen randades och »Fram» kom glidande in, mörk och allvarlig på den solglittrande fjorden med sina höga master och den bekanta utsiktstunnan på den mittersta som ett vitt öga. Man fick en känsla som om Fram var mer än ett ting — den var liksom ett levande väsen som trofast hade utstått de våldsammaste isskrivningar och påfrestningar av alla slag

och burit hem sin dyrbara last fullkomligt oskadad. Den ingav respekt och grep ens hjärta. De mötande örlogsfartygens dånande salut när Nansen och hans män lämnade Fram upprepades liksom bekräftande av bergen runt fjorden. Likaså den ännu kraftigare saluten från det ärevördiga gamla Akershus.

De tretton männen roddes i land i örlogsjollar. Ingen kan glömma det ögonblicket när den högreste, ljuse fredshjälten stod där i land omgiven av sina tappra män och folkmassan uppstämde »Ja vi elsker». Då fanns det inte många ögon torra. Hela den underbara färden och alltsamman för-satte en plötsligt till undrens och sagans värld.

Det var tydligt att samma glädjekänslor behärskade de hundratusentals åskådare som klädde bergen runtom, klädde massor av fartygen ända upp i masttopparna, hängde på hustaken och på allt annat som kun-

Iduns följetong

har på grund av utrymmesskäl — då huvudnumret är utvidgat — måst uteslutas denna vecka, varför ingen bilaga medföljer detta n:r.

de ge fotfäste. Överallt ett enda ändlöst jubel.

Fest var det den gången och fest blir det helt visst också nu när prinsessan Märtha gör sitt intåg i sitt blivande hemland. Det norska folket står lika enigt denna gång som vid Nansens underbara hemkomst, om också den tilldragelsen naturligtvis hade en helt annan betydelse för landet. Enigheten är i alla fall lika stor till glädje för såväl Sverige som Norge.

Varma lyckönskningar från båda sidor Kölen följa helt visst det unga paret på dess brudfärd.

ANN MARGRET HOLMGREN.

Norges kungafamilj.

(Forts. fr. sid. 317.)

Bygdös trevna kungsgård, vintertid till sin sportstuga på Kongssäteren. Denna »sportstuga» förärades kungaparet i nationalgåva vid tronbestigningen och de älska att tillbringa sin tid där i all enkelhet, i otvunget familjeliv och friskt friluftsliv. Drottningen själv är en duktig ryttarinna och skidåkerska och var ofta sin sons sportkamrat, innan denne kom upp i stjärnklass.

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt: 50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t. Helmsida: 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Hellsida f. t. 750:—, helsida e. t. 600:—, Lediga platser och platsökande 30 öre.

Tel. 1646 o. N. 6147

Grundlagd av

FRITHIOF HELLBERG

IDUN

Chefredaktör:

EVA NYBLOM

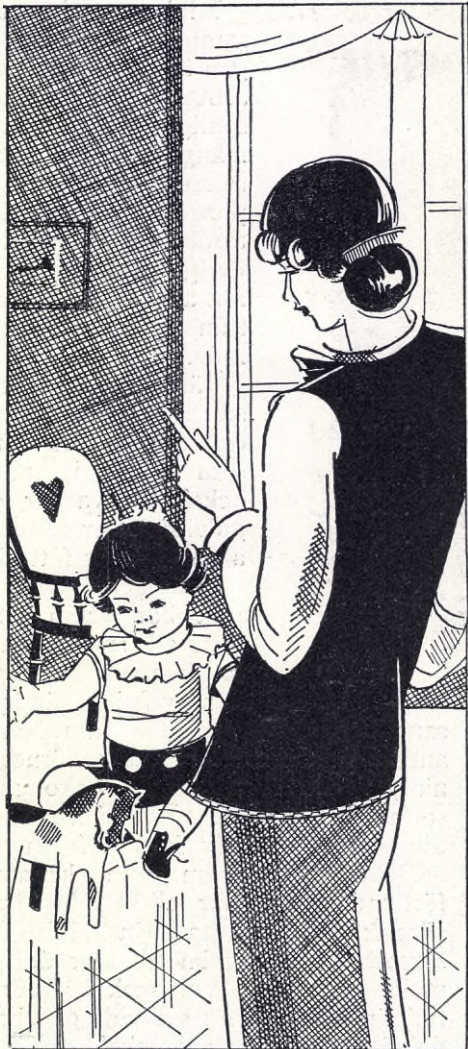
Tel. Fedaktionen N. 9803 o. N. 402. Verkst. dir. N. 4304

Iduns prenumerationspris:

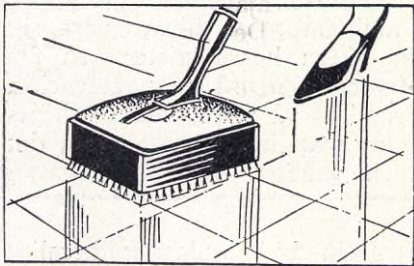
UPPL. A.		UPPL. B.	
Helt år	17:—	Helt år	15:—
Halvt år	9:—	Halvt år	8:—
Kvartal	4:50	Kvartal	4:25

Tel. N. 1602 o. N. 6147

en förständig husmor

som är rädd om sina parkettgolv och linoleummattor, använder alltid *Gahns Bonvax*. Det giver linoleummattor och parkettgolv en klar, varaktig glans och bevarar den ursprungliga färgen. *Gahns Bonvax* är lätt att arbeta, drygt och därför ekonomiskt. Golvboningen med *Gahns Bonvax* går som en dans.

Ett lyckligt och enkelt hemliv har varit kronprinsen förunnat under dessa år på Bygdö och Kongssäter, där drottningen är en värdinna med livligt intresse för litteratur och framförallt musik och för otvungen samvaro med goda vänner.

Efter sina skolår i Norge har kronprinsen under ett par år studerat i Oxford. Hans ämnen voro statsrätt, nationalekonomi och historia. Och drottning Maud kunde inte ha givit sin son ett värdefullare arv och en nyttigare glimt av sitt ursprungliga fosterland än just denna bekantskap med engelskt universitetsliv, som hör till engelsk kulturs djupaste värden.

Väl rustad går alltså kronprins Olav ut i livet och nu närmast för att reda sitt eget hem. Bara han nu kan få klart var han ska bo. Frågan är segsliten. Kanske blir det Oscarshaal till slut, arkitektävlan för ombyggning av det gamla originella och obekväma lustslottet är ju utlyst, men tills allt detta är ordnat, bor kronprinsparet antagligen i kronprinsens våning på slottet i Oslo, som inte heller det i någon överdriven grad motsvarar moderna pretentioner på bekvämlighet. Men när man är ung och nygift, så brukar man ju ha överseende med ett och annat och vara lika lycklig ändå. Och kronprins Olav och prinsessan Märtha se inte ut att vara något undantag från den regeln.

En prinsessas utstyrel.

(Forts. fr. sid. 327.)

Bland prinsessan Märthas skor: t. v. sko av silverödda med silverpasspoaler, t. h. pumps av beige vattenorm. Från Kembels.

anser från det ljusaste till éte de nègre, gult och vitt. Som smycken bär hon nästan alltid pärlor som hon älskar och ofta ingenting annat än pärlor.

Det berättas om Marie Antoinette, att hon på sängen bestämde, vilka toaletter hon skulle bära under dagens lopp genom att sticka knappnålar i de provkartor med förteckning, som togos in till henne, medan hon ännu låg. Det går inte så ceremoniöst till nu för tiden. Vår morgontidiga prinsessa börjar dagen i kashakjöl med yllejumper i någon beigeton, och det är hennes toalett till lunch. Då sätter hon på sig t. ex. en brun marocainklädning med slår, mycket rät och slät och utan annat garnityr än av tyget.

Blir det någon mottagning, får hon byta ut denna mot t. ex. en chokladbrun spetsklädning, som kanske är ärmlös, men i så fall har hon en bolero av samma material som klädningen.

Blir det middag en familie kommer kanske den lilla, av henne själv förfärdigade blå charmeuseklädningen till heders eller någon annan av samma typ.

Och för de stora tillfällena finnes mycket att välja på. En vit spetsklädning med paljetter, en rosa taft med tyll och kjolen i tre avdelningar, och många andra, som det skulle föra oss för långt att ingå på. Det finns ju också teater och konserter som inte räknas som gala, och för sådana tillfällen har prinsessan en hel del toaletter. Hon är som bekant mycket musikalisk, och under sin stockholmstid var hon trägen på Konserthuset och sågs ofta på Operan.

Med sina starka praktiska intressen förenar prinsessan Märtha förkärlek för sport.

Vävstolen går sen hundrade år

i Kungsäter, Marks härad, Västergötland, hemorten för de bästa linnevarorna sedan urminnes tid.

Tiderna ha förändrats, storindustri har efterträtt hemvävning, men Marks linne behåller sin rangplats!

Marks linne är klisterfritt: mister ej fasthet och utseende vid tvättning.

MARKS

HANDDUKAR och DUKTYGER

MARKS LINNEMANUFAKTUR A.-B.

KUNGSÅTER

STEINWAY & SÖNS

Flyglar och Pianinon

Den oöverträffade förebilden för hela världens piano-fabrikation.

Ensamagentur:

LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM - Brunkebergstorg 24

Magsyra, halsbränna och kvälningar

tar man bort med ett glas *Fruksalt-Samarin*, som på samma gång renar och uppfriskar blodet, utdriver den skadliga urinsyran från kroppen, befriar magen och tarmarna från otjänliga ämnen, gifter som måste bort.

Fruksalt-Samarin bör man alltid ha i sitt hem för användning vid behov. Pris pr fl. kr. 2.50. Säljes överallt. Obs.! Ej i lös vikt.

Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm

Badinrättningen

Telefon Sö. 330 56
och Sö. 4867.

Etablerad 1875.

Södermalms Tvätt- & Badinrättning
Badstugugatan 4.

Tvättinrättningen
Telefon Sö. 336 30
och Sö. 15735.

Landets äldsta fabrik för tillverkning av s. k.

Springmadrasser

Senaste priskuranten, omfattande alla våra tillverkningar, sändes på begäran gratis franco.

SKAND. SÄNGRESÄRFABRIKEN
Tel. 344. KARLSTAD. Tel. 344

Näring

i en eller annan form är nödvändigt för allt organiskt liv. Edra krukväxter behöva

Nutrigén-Hesselbyblandningen,

ett av fackmän utexperimenterat närsalt.

Finnes i alla frö-, färg- o. kemikalieaffärer.

Glansing

putsar skorna fina så att de som solen skina

HOSTOL

VERTRÄFFAD BRÖSTKÄMMEL
FROTTERINGENS HUVLEVERANTÖR
Södermalms Allé, Emilé, Sthlm.

Finnes i alla välsort. affärer i hela landet.

Klänning i guldspets med pocher över laxrosa underklänning, fjärl i olivfärgade stenar som garnityr på livet. Från Sidenhuset. (Lenkert, foto.)

Hon är en skicklig bilist och snart få väl Osloborna lära sig känna igen hennes gröna bilpäl av skinn med sjubbkrage. Hon spelar tennis väl och gärna och hon älskar segling. I utstyrseln finns bl. a. en grön segelkostym, som är synnerligen käck. Då kronprins Olav själv är så särskilt intresserad av segelsport, kommer nog prinsessan att få idka detta sitt specialintresse om somrarna i Oslo skärgård kanske mer än något annat.

Prinsessan Märtha lämnar oss nu för att få ett nytt fosterland och vinna nya hjärtan genom sin intagande personlighet. Det är så mycket hon tar med sig, så många varma önskningar, att det alltid skall gå henne lika väl i det nya landet som nu, då alla stå färdiga att öppna sina hjärtan för henne. Genom sitt enkla, stilla väsen och sin stora omtänksamhet om medmänniskorna är hon säkert förutbestämd att vinna folk. Det är en egenskap hos prinsessan Märtha, som särskilt gör henne ägnad att bli uppskattad. Hon tycker inte om skvaller. Hon kan sitta lugn och till synes oberörd och låta pratet liksom gå sig förbi. De som skvallrat värst tro, att hon nästan inte uppfattat vad det var fråga om. Men en annan gång kan hon för en förtrogen återge vad hon hört. Hon vill bara inte låta folks okontrollerade prat inverka på sitt omdöme och hon avvärjar dem genom sin tystnad och oberördhet. Detta är en naturens furstliga gåva till en ung furstinna. Det kräves mera takt och klokhet i en sådan ställning än av vanliga dödliga.

Han som for till Oslo.

(Forts. fr. sid. 323.)

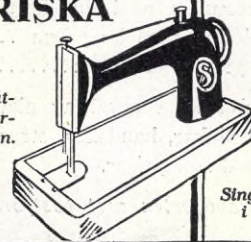
blyghet, hennes förakt för instängda flickpensionsdrömmar och hennes respekt för ett ärligt kamratskap. Hon befriar sig mycket tidigt från alla förvillande illusioner om mannen, tar honom »ret i veden» och vet, att hon har sig själv att skylla för både ont och gott. Därför talar hon rent ut och kräver själv klart besked. Kanske säger hon rent av som Evelyn i Sigurd Hoels mycket diskuterade bok »Syndare i sommarsol»: »Ni förargar er över att vi vet någonting och inte bara drömmar. Ni beklagar er över att vi törs säga ut vad vi tänker i stället för att fnissande viska det till varandra. Ja, är det inte fasligt! Tänk,

Nya trevliga uppslag

kan Ni lätt realisera med hjälp av en Singer Lilla Elektriska. Tänk på hur roligt det är att kunna sy själv och så billigt det blir.

SINGER LILLA ELEKTRISKA

Den minsta till utrymmet - den största till nyttan.

Singer Universalmönster i varje Singerbutik.

MUGNIER

(uttalas Mynjé)

Apéritif, särdeles välsmakande, stärkande och stimulerande, rekommenderas av läkare vid kraftnedsättning och konvalescens. Denna apéritif är tack vare sina farmaceutiska egenskaper lika aptitgivande och stimulerande som akvavit, cognac eller whisky. Ett glas avkyld *Mugnier* före maten ersätter brännvinet, samtidigt som det ger måltiden en viss kulturell prägel. Till kaffet har man i *Amusette Mugnier* en typisk pariserlikör, som tillreds av $\frac{3}{4}$ *Mugnier*, $\frac{1}{8}$ halvsöt sherry och $\frac{1}{8}$ Grenadine, vilket allt erhålles utan restriktioner å alla systembolag i landet.

Kr. 3:50 pr $\frac{1}{4}$ but., kr. 2:40 pr $\frac{1}{2}$ lit.
9 diplomes d'honneur. 56 guld- o. silvermedaljer.

Persil

för all slags tvätt

Säljes överallt i originalpaket å 50 öre, aldrig i lös vikt.

Henkel Kemiskt Tekniskt Aktiebolag. Stockholm.

För konfirmanderna

Cheviotkostymer från kr. 48: -
 Raglansrockar " " 30: -
 Mössor från kr. 4: 50-5: -
 Klänningar av yllemuslin, med lång ärm .. från kr. 17: 50
 Klänningar av ylleriips, med lång ärm " " 22: 50
 Kappor, stilfulla modeller " " 36: -

Dessutom föra vi största urval av alla slags ekiperingsartiklar såsom halsdukar, handskar, strumpor, skor etc. till synnerligen fördelaktiga priser.

Till landsorten mot postförskott.

Paul U. Bergströms ^{A/B}

NORR. STOCKHOLM. SÖDER.

KEMISK TVÄTT

utföres förstklassigt vid

A.-B. NYA BLÅ HAND

Postadress: Liljeholmen. Telefoner: Söder 33426, Liljeh. 23.

Etablerad 1858.

BUTIKER:

Hornsgatan 170.
Tel. Söder 301 35.

Brännkyrkagatan 2.
Tel. Söder 334 39.

Holländaregatan 13.
Tel. Norr 46 33.

Birgerjarlsgatan 7.
Tel. N. 125 09, 53 73.

Anna Walhialt, Skolvägen 9, Älvsjö.

HEDERSGÅVOR

K. Anderson

Hovjuvelerare — Operahuset

10,000
olika artiklar

Klipp
kupongen
Insänd
denna

Åhlén & Holm, Sthlm.
Sänd mig gratis och
portofritt Värkatalogen
1929.

Namn:

Bostad

Postadress

(I öppet kuvert är portot 5 öre.) N:r 162

PIX

BEFODRAR HÄLSA
OCH VÄLSTÄND

Kryssordstävlan i n:r 12.

	1	2		3	4	5		6	7	8
9				10				11		
12			13		14			15		
		16		17		18				
19	20		21						22	
23						24				
25					26				27	
		28		29		30		31		
32	33				34		35			
36				37		38				
39										

Vågräta ord: 1. Att avstå från tjänstgöring. 10. Författare västerifrån. 11. Räcker. 12. Ensamt sitt slag. 14. Att skriva musik på. 16. Stad i Tyrolen och kontrakt i Hälsingland. 18. Sedel som inte är mycket värd. 19. I ladugården. 21. Är hög. 22. I Sibirien. 23. Säges svinet vara. 24. Ropar viss fågel. 25. Del av kroppen. 26. Åkdon. 27. Mycket gammalt kopparmynt. 28. Levererar gränsida. 30. Lucka. 32. Salt av viss syra. 35. Område som i senare tid varit omstritt. 36. Femininum från Västsverige. 37. Frukt. 39. Något som man bör efterleva.

Lodräta ord: 2. Känd från kung Davids historia. 3. Får prokuristen skriva. 4. Evigheten. 5. En gas. 6. Har medlaren gjort. 7. Finnas på fartyg. 8. Att hårt straffa. 9. Sammanslutningar av katolska bröder. 13. Hörs från den missnöjde. 15. Till namnet. 17. Biflod och röst. 20. Ett litet hjul. 22. Biflod österut. 24. Värmlandsknut. 28. En sorts wire. 29. Flicka med engelskt namn. 31. Kraft. 33. Bostad som snart lämnas. 34. För den som vill styra. 38. Fås från östern.

I varje lösning, som skall vara insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas mellan pristagarna förutom de av redaktionen uppställda belöningarna — 2 st. à 5 kronor. Sändas flera tävlingssvar i samma försändelse inlägges vart och ett i särskilt kuvert. Prisen utbetalas genom postsparbanken. Kuvertet märkes: "Kryssordstävlan i n:r 12."

Lösning.

Kryssordstävlan i n:r 6.

Vågräta ord: 1. Skål. 5. Skotte. 10. Artist. 11. Kort. 12. Lott. 13. Tran. 14. Oka. 15. Ärm. 17. Ena. 19. Sue. 21. Pärfliskare. 25. Van. 26. Ham. 28. Sto. 29. Bås. 31. Ibis. 33. Ärt. 34. Sela. 35. Slav. 37. Enas.

Lodräta ord: 1. Salopp. 2. Krok. 3. Ätta. 4. Lit. 5. Storsinhet. 6. Okt. 7. Tore. 8. Tränar. 9. Etna. 16. Mus. 18. Alv. 20. Eko. 22. Amabel. 23. Fas. 24. Elsass. 26. Hiss. 27. Mila. 29. Brun. 30. Ätra. 36. Slav. 37. Enas.

Fru E. Andersson, Prästgården, Holmsjö, och rektor Edvin Walberg, Hässleholm, bli lyckliga vinnare av två sparbanksböcker med inestående 15 kronor.

vi hymlar inte längre med vår erotik. Vi sjunker inte mera ned i jorden av blygsel, vi är fräcka och oblyga, vi till och med jagar er öppet i stället för att sitta och vänta på att ni nådigt behagar komma och ta oss som bytel!»

Det där låter alldeles gruvligt frispråkigt här i landet men i Oslo har det vunnit genklang. Dithän har kresjaniensrinden bragt det. Man må fördöma henne men man kan inte neka till att det är en kvinna med ruter i. En kvinna av den arten kan förmå en man att sträva högt. Många kvinnor av den arten — och Ibsen blir ohjälpligt inaktuell för männen... Nutidens Nora går inte sin väg. Hon stannar kvar och »grejer det hele». Men den sortens kresjanienserinde har ännu inte, så vitt jag vet, tagit gestalt i dikten. Sannolikt har hon ett alldeles för

“Att vara eller
icke vara”

ja, det gäller ofta för lite' var, nybörjare som försigkommen, på scenen och tribunen som annorstädes. Det är inte bara innanför rampen, som "febern" griper sitt offer och hotar med fiasko. Överallt inför ett avgörande, just när man så väl behövde samla sig, kommer den. Lugnet bytes in oro, självbehärsningen i osäkerhet. Det är nerverna, som inte bestå provet. Ett par Somnogan-tabletter stärka nerverna mot rampfeber. De verka snabbt och äro fullständigt oskadliga.

Finnes å alla apotek i rör om 20 tabl. å kr. 2.50 samt i fickförpackningar om 4 tabl. å 50 öre.

SOMNOGAN

Nervlugnande
och rogivande

Begär alltid Vitrums tillverkningar: Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel. Nedsatt pris.

Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa vitaminpreparat. Nedsatt pris.

Mineralvattensalter Vitrum.

Laxermarmelad Vitrum, bästa avföringsmedel.

Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot halsbränna.

FERROL Vitrum, det kraftigaste aptitgivande o. mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättmalt fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist o. svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

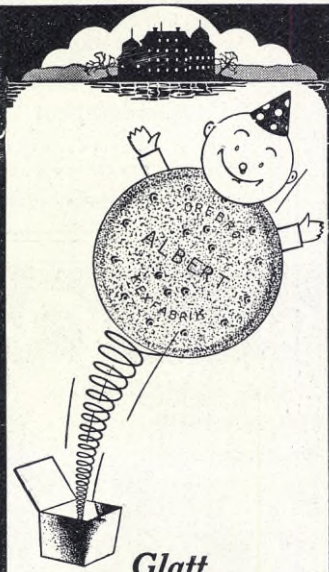
Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals Laboratorium, Sthlm.

Samtliga preparat finnes på alla apotek.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund, Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14 Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576.

Specialitet: Familje- och arvssaker, Bortredningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

Glatt
överraskad
blir varenda en,
som på té- eller
kaffebordet finner

Örebro
KEX

starkt realitetssinne för herrar poeter. Säkert är att hon i allo hör hemma i vår tid och att, när hon och hennes generation mognar i social ansvarskänsla, hon skall göra en än mer betydande insats än hennes föregångare i det land, där erotik och kamratskap ha alldeles speciella förutsättningar att flöda samman i en klar och pärlande frisk kraftkälla.

GUSTAF NÄSSTRÖM.

Kungsörnen.

(Forts. fr. sid. 324.)

ute om vintern betade. Fåren blevo skräm-
da. Han förstod, att örnen var på jakt.
Han förlorade också lamm om sommaren
men han företog sig intet av denna anled-
ning. Hans tid var ännu inte kommen.

Så kröp höstmörkret fram igen från alla
sina tillhåll, från havets djup, från små-
skogens trolska gömmor, från det mörk-
nande himlavalvet. Fåglar flyttade, grågå-
sen skar i breda plogar mot söder. De
båda örnungarna under bråddjupet voro
konfirmerade och sörjde nu för sig själva
någonstans långt borta i den vida världen.
Det gamla paret var ensamt kvar i boet
och beredde sig på vintern, som dess vana
var.

Tidigt en morgon, ett par timmar efter
midnatt, gav sig Eidis till fjälls. Han var
utstyrd som till en lustfärd om midvintern
med ränsel på ryggen, men hade inga an-
dra vapen än en kniv med sig.

I den svindlande tystnaden hördes knappt
den vane fjällvandrarens steg. Luften var
kall och dimmig, ingen ljusning uppenbar-
ade än himmelens portar i öster. Uppe på
högslätten stannade han och tog den tjoc-
kaste tröjan av sig. Så gick han vidare
inåt fjället och lotsade sig vant fram efter
luftdraget.

Bredvid örnhuset hade han gömt betet,
en gammal bock, slaktad för ett par dagar
sedan. Han band ett rep om ena bak-
benet på djuret och släpade fram det fram-
för örnhuset. Han gjorde det nu i ordning,
att det skulle bli läckert, fläkte upp magen
på det och hällde över det färskt blod. Då
allt var färdigt, tog han repstumpen med
sig, sköt ifrån stenhällen och kröp in där.

Ett örnhus är inte likt andra hus. Det
skall goda ögon till för att skilja det från
vildmarken omkring, men det är ju ock-
så avsikten med det. Det är helt enkelt
en grop mellan stenarna, överbyggd med
ett slags tak av sten och torv. Gluggen,
som mannen håller utkik ifrån, medan han
sitter gömd därinne, är i jämnhöjd med
jordvallen, och öppningen är täckt med en
skifferhäll, så pass fritt, att ett spejande
öga kan se, men icke ses.

Timmarna gingo. Höstdagen grydde trött
och grå över fjällen. Varken låt eller gråt
av ett levande liv hördes. En bäck rann
någonstans och dess kluckande var upp-
friskande som en glad trall, var gång
vinden förde ljudet med sig. Frampå dagen
kom solen fram, dimman höjde sig från de
våta mossbäddarna och blodången från
gumsen steg högt till väders.

Då blev Eidis klarvaken. En flock kor-
par slog plötsligt ned och slet med frässan-
de näbbar i det läckra bytet. Men så mörk-
nade det med ens i luften och korparna
försvunno, ett sus av starka vingslag hör-
des och ett par gula kraftiga fötter med
krökta klor vidrörde marken. Kungsörnen
slog själv ned på betet.

Den flådde av stora köttklumpar och slu-
kade dem med ett gurglande belåtet ljud.
Den mordiska näbben hackade i de saftiga

**Ett
öppet brev**
till kvinnor, som eftersträva en
naturlig fraichhet.

Försök denna skönhetsbehandling under *en vecka*: tvätta
Er morgon och afton i ljumt vatten med Ovicula — skön-
hetstvålen — på samma gång Ni lätt gnider in det creme-
liknande löddret i porerna. Därigenom bli porerna rena, och
de kosmetiska beståndsdelarna, vunna ur äggula, få tillfälle
verka. Skölj därefter väl av löddret, först med ljumt vatten,
sedan kallt.

Lägg märke till skillnaden.
Efter en veckas *regelbunden* behandling på detta enkla
sätt morgon och afton, granska Er hy i spegeln. Lägg
märke till hur mycket renare, fraichare och *yngre* Ni ser ut.
Hur rynkor börja att försvinna, och hyn blir klar.

Ovicula är anpassad efter vårt klimat.
Ovicula är framexperimenterat av framstående ke-
mister speciellt för vårt klimat, dess stränga vintrar och
hastiga temperaturväxlingar. De kosmetiska bestånds-
delarna, som framställas av äggula, äro helt enkelt *nöd-
vändiga* i detta klimat. Detta är anledningen varför
kvinnor, som dagligen värda sin hy med Ovicula, igen-
kännas på sin friska, *naturliga* hy.

F. Pauli's
Ovicula
— skönhetsvålen

inälvorna och ulltottar och tarmlamsor,
klibbiga av blod och fett, rykte omkring.

Eidis hade blivit het som en eld. I var-
enda åder bultade pulsen lika friskt som
i ungdomens år. Omärkligt halade han in
repstumpen, allt närmare flyttade han betet.
Nu ser han örnklon strax utanför gluggen.
Snabbt som blixten faller skifferhällen, hans
händer sträckas fram och gripa om de gula

fötterna där utanför och i ett nu äro de
fast hopbundna.

Ett hest klagoljud från vildfågeln, det
är allt. Men än ett rep om vingarna för
säkerhets skull, så är den ohjälpligt fånge.
Endast näbben skulle nu kunna bana den
väg till friheten. Men örnen är förlamad,
muskelnerna ha styvnat till i skräck, endast
ögonen leva, rödflammiga, gåtfulla, med

KAFFE HAG SKONAR EDERT HJÄRTA

KUPONG FÖR GRATISPROV

Jag tycker om gott bönkaffe och önskar
dricka det av finsmakare i hela världen
gynnade koffeinfria Kaffe HAG, vilket
alltid är oskadligt för unga och gamla,
sjuka och friska personer, och vars fram-
stående arom och smak jag hört så mycket
talas om. Var därför god och sänd ett
smakprov till min adress utan kostnader;
10 öre för porto bifogas.

NAMN _____

ADRESS _____

PLATS _____

Klipp ur denna kupong genast, innan Ni
glömmer det. Det lilla besväret med dess
insändande är mödan värt.

KOFFEINFRITT KAFFE A.B. STOCKHOLM. RIDDAREGATAN 4

en stillastående gul eld djupt inne i dem.

Sålunda mötas de nu igen, dessa båda fiender, som ha så mycket ouppgjort med varandra. Han misstar sig inte, nej, Eidis misstar sig inte. Det ojämna hacket i styrfjädrarna, som hans bössa en gång gjorde, har aldrig vuxit igen. Han skulle kunna känna igen den här fågelns bland tusen. Den gamla örnmöden grånad som han själv, har äntligen fallit i hans våld. Ett årslångt hopp har gått i uppfyllelse, släp och försakelser minns han inte mera. Och ur djupet av hans bröst tränger sig fram ett hest väsende, som liknar örnens.

Men då han går hemåt med sitt byte, är det som han trampade endast på luften. Han har själv fått vingar, och vår Herre är märkvärdigt god.

Då Eidis morgonen därpå kom in i ladugården, där den fångna örnen satt, var det som om fågelns kände igen honom. Den öppnade näbben och skrek till som i skräck, och den gula elden i ögonen lyste vilt och fladdrade ohyggligt i halvmörkret. Kanske den också hade haft en natt till att tänka igenom mångt och mycket liksom Eidis själv. Så många minnen ha bultat på, ha klagat och ropat. — Och så finns det bara en sak att göra.

Å, han har drömt om det så ofta. I härliga maritimer har han med sina blotta händer strypt mördaren och avvättat sin skuld i rykande blod. Och hans lilla barn har lett mot honom — välsignade lillpojken!

Han stängde ladugårdsdörren noga och lade på haspen. Så tog han ett fast tag om fällkniven.

Ett regn av fjädrar, väsende skrik och flämtande tag och ord. Vanvettigt raseri griper honom, han hugger blint, träffar re-

pen och med ens sätter fågelns sig till motvörn. Den är fri.

De väldiga vingarna slå mot tak och väggar med hårda smållar. Näbb och klo hugger mot kniv och näve. Ingen tänker på flykt. Blodiga och sönderrivna ryka de ihop om och om igen med dovt buller, och stön och skrik fylla det lilla rummet var gång de träffas.

Vildare och vildare slåss de, jordens herre och kungafågeln. Om än örnen har bättre vapen, äro de likväl jämbördiga motståndare, ty mannen strider för mera än sitt liv. Hans ansikte är till sist uppfläkt till eigenkännelighet, ögonen äro röda blodklumpar. Men han känner knappt smärtan, och det är örnen, som först måste ge tappt. Med ett par lamma slag med vingarna tumlar den om.

Aase Kristofersen.

Nu, men icke förr är det också slut med mannen. Han förstår gott sin seger, och i samma ögonblick han faller, bäres han uppåt av sina glada syner, hans själ är full av fröjd och segerång.

Över det bruna fähusgolvet rinna två blodstrimmor långsamt tillsammans.

Två spanska författare.

GANSKA OFTA STÄLLER SIG DET nordiska skaplynnat reserverat och kyligt gentemot de romanska författarna. Vi känna en starkare frändskap med anglosaxer och nordeuropéer, vilkas problem bli våra

och vilkas synpunkter och livsuppfattning uppstått ur en miljö som har anknytningspunkter med vår egen. Rätt så starkt känner man det inför en sådan författare som Miguel de Unamino, som trots sin virtuosa skicklighet och sin dragning åt filosofiska spekulationer, dock är så nationalistiskt färgad, att hans människor, och även deras föreställningsvärld, bli oss främmande.

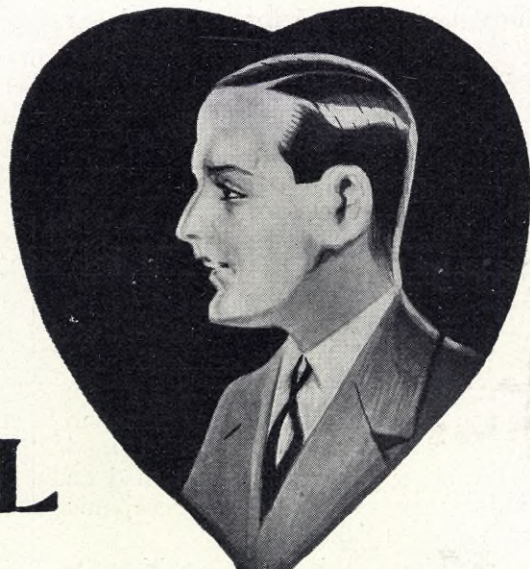
»Moster Tula» som utgavs förra året, var en liten vackert berättad historia, men för de tre huvudpersonernas känsloliv stodo vi ganska oberörda, och trots den säkerhet och stilistiska talang med vilken den senaste novellen, eller nivollen, är utformad, så är det icke med något varmare intresse man följer den olyckliga Augusta Perez irrgångar genom livet. Unamino saknar den för en författare så nödvändiga betingelsen att fångla sina läsare. Han låter icke individerna framträda sådana de i verkligheten äro, utan sådana som han format dem i sin litterära, jag höll på att säga snickerverkstad, men det fordras ett mycket subtilare och mera konstnärligt ord för att symbolisera Unaminos andliga studio. Man spårar hos denne författare en bestämd tendens att sammansmälta det tragiska med det groteska, och han går så långt i skepticism att han betvivlar sin egen existens. Han undrar om det som händer honom, och de personer som omge honom, är verklighet eller inbillning, eller om det måhända är Guds dröm, vilken kommer att upphöra när han vaknar.

Det är en filosofisk spetsfundighet som det kan vara lustigt att följa, men den upplöser också tillvaron i dimma och dunster och rycker grunden undan våra fötter. Unamino roar sig med att konstruera livet till en fantasibild. Var och en spelar sin roll. Det blir masker och clowner

Hon
Han
och

FLORODOL

av människorna. Man är på samma gång aktör och åskådare.

Författaren har många anknytningspunkter med Pirandello, i all synnerhet när man kommer till berättelsens upplösning i ett marionett- eller kasperspel, där den diktade figuren uppträder på skådebanan som anklagare och av författaren får höra att han icke existerar annat än som en ren fantasiprodukt. Men den diktade figuren är icke svarslös. Han undrar om det icke möjligen förhåller sig så, att det i stället är författaren som är en fantasiprodukt, som varken lever eller dör, utan endast är en förevändning för att den diktade personen, med sin intressanta historia, skall få se dagens ljus.

Alltså ett jonglerande med ord och begrepp, vilka i längden förbli sterila som en tankelek.

Man kommer aldrig fram till någon kärna i Unaminos diktning, därför att för honom allt är dunster, dimbildningar, moln som ändra form och färg eller förflyktigas. Icke ens kärleken blir hos denne spanjor en jordisk lidelse, utan något slags metafysisk erotik, omfattande icke blott en kvinna, utan många, alla, och de svärmiska uttryck don Augusto begagnar sig av när han beskriver sin Eugénias skönhet, övertyga dock icke läsaren om verkligheten i hans känslor, vilka även de äro en frukt av den inbillning som Unamino gör till livets egentliga mening.

Hans landsman, Alberto Insúa, som tillbringade sin barndom på Kuba, men redan fjortonårig kom till Spanien, har ett fastare grepp om verkligheten. Han är människan som ser och förnimmar med sina jordiska sinnen och icke bekymrar sig om något metafysiskt grubbel. I så måtto äro dessa landsmän varandras stora kontraster. Unamino vänder sig inåt mot det själsliv som han tolkar på sitt eget vis, men Insúa är åskådaren, expressionisten, målaren av tillvaron sådan den rullar upp sig för honom, och när han blir själsligt betonad, så är det då hans egna känslor reagera för andras lidanden eller för samhällets orättvisor. Han är kosmopoliten, som med den största säkerhet rör sig i världsstäderna, på teatrarna, danspalatsen och barerna. Han äger förmågan att fånga det snabba, skiftande, brokiga och rörliga i nutidslivet, dess hets och dess oro, dess glitter och flärd.

Den första delen av »Negern som hade en vit själ» (Bonniers förlag) ger en både målande och rolig skildring av livet bakom kulisserna vid en stor teater i Madrid. Det är en säker och humoristisk iakttagelse som gör sig gällande, intryck som författaren måste bevarat från den tid då han som litterär journalist började sin bana i Madrid. I denna miljö inträffar en världsberömd negerdansör, en attraktion som fångar den publik, vilken uteblir från de stora skådespelen, och det är denne mans tragiska livsöde som utgör bokens verkliga innehåll.

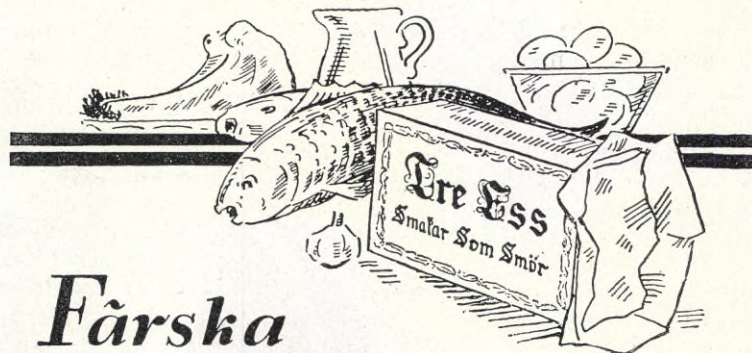
De färgade rasernas problem är ett av vår tids mest brännande, och kanske fick gossen, som tillbringade sina barndomsår på Kuba, oförglömliga intryck av den tragik som så ofta är förbunden med motsättningarna mellan vitt och svart. Han hade säkert haft tillfälle att se hur de stolta, spanska adelsfamiljerna betraktade sina svarta tjänare som djur och behandlade dem som sådana, utom de företräden som stundom bli favoritdjuren förbehållna.

Den unge Peter, bokens hjälte, som med sin mor fick anträda resan till Europa och tillbringa sin barndom i en högförnäm och andryg familj, utsatt för en jämnårings elakhet och förakt, representerar det milda, trofasta och känsliga hos negern. Efter världsberömdheten dras han med osynliga trådar till Madrid, till platsen för sina lidanden och sin förödmjukelse. Han traktar efter hämnd på den som förgiftat hans barnår, men när han återfinner honom som ett fysiskt och moraliskt vrak, förbytes hatet i medlidande och ömhet. Han vedergäller sin barndoms förtryckare i sant kristlig anda.

Peters kärlek till den unga Emma är förbunden med stor poetisk charm. Han äger en själ som är vitare än någon europés, en godhet och finkänslighet som hans partner uppskattar, men han kan icke byta om skinn, och rent instinktivt reagerar hon mot den mörka hudfärgen och den odör som omger honom. Hon svimmar när negern vidrör henne och får ett hysteriskt anfall när han anhöller om hennes hand. Tragiken ökas av Peters medvetande, att det endast är de abnorma och lastbara vita kvinnorna, vilka känna attraktionen till den färgade rasen, och att den oskuld, som han dyrkar hos den unga flickan, är det oöverkomliga hindret emellan dem.

Denne neger dör slutligen av ett brustet hjärta, och utan sentimentalitet har Insúa lyckats att förläna den tragiska kärlekssagan ett skimmer av skönhet och poesi.

GURLI HERTZMAN-ERICSON.

Färskas skola matvarorna vara

— det är det första villkoret för att maten skall bli smaklig, hälsosam och närande.

Köp därför ett margarin, vars stora omsättning garanterar en alltid färsk vara.

Tre Ess är landets populäraste märke. Det har samma läckra smak och näringsvärde som mejerismör och är lika delikat för bordet som ekonomiskt i köket. Finnes alltid *färskt* hos Eder handlande.

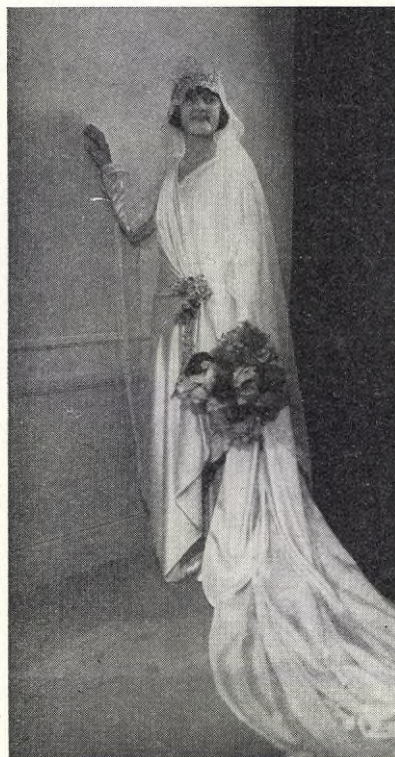
Tre Ess

Smakar Som Smör

MARGARINFABRIKERNAS

FÖRSÄLJNINGSAKTIEBOLAG

I slöja och krona...

En brud kan få allt för sin utstyrelse på NK, från den rent personliga ekiperingen, såsom klänning, slöja, krona, underkläder, strumpor, skodon m. m. till hela linneförrådet och annat en brud medför i boet. När bruden skall kläs, vänd Eder till franska damskrädderiet och NK:s damfrisering! Att arrangera bröllopsmiddagar är dessutom en specialitet för NK:s restaurangavdelning.

A/B NORDISKA KOMPANIET

Pris pr tub, som räcker
till c:a 14 behandlingar

Kr. 3: 75

*Något absolut nytt,
som fullständigt slagit igenom
och nu användes av millioner
kvinnor över hela världen, är*
ANSIKTS-FILM
*— det 20:de århundradets största
uppfinning på skönhetsvårdens
område.*

Ett förbluffande resultat!

Och så snabbt sedan! Redan efter första behandlingen har ANSIKTS-FILM gjort hyn märkbart bättre, tagit bort finnarna och pormaskarna, jämnat ut rynkorna och de hårda linjerna.

Fråga dem som redan använda ANSIKTS-FILM, så får Ni höra, att maken till skönhetsmedel finnes ej — det är snabbt verkande, effektivt, absolut oskadligt samt lätt och behagligt att använda. Gör ett försök själv, så blir Ni bäst övertygad och kommer sedan alltid att använda ANSIKTS-FILM.

ANSIKTS-FILM är ett kristallklart fluidum, som säljes i tuber à kr. 3: 75 (räcker till c:a 14 behandlingar) och fås i alla parfym-, färg- och kemikalieaffärer.

Börja i dag att använda

ANSIKTS-FILM

— det sista ordet på skönhetsvårdens område.

Skriv i dag

till Face-Film Co., Stockholm, om ej
Eder närmaste parfymaffär ännu för
ANSIKTS-FILM. Ni kommer att bli
lika förvånad över det goda resultatet
som tacksam för att det finns ett så
effektivt, oskadligt och behagligt skön-
hetsmedel som ANSIKTS-FILM.

FACE-FILM Co., Kungsgatan 51, Stockholm.

Sänd mig omgående en tub ANSIKTS-FILM
mot postförskott — Kr. 3: 75 bifogas kontant —
i frimärken.

Namn:

Adress:

Idun

Ressällskap.

Ressällskap önskas till Södern, ev. Schweiz, av medelålders dam — helst maj månad. *Södern.*

Redovisning.

Till Iduns förening "Födelsedagen" har sedan redovisningen i föregående nummer följande bidrag inlutit:

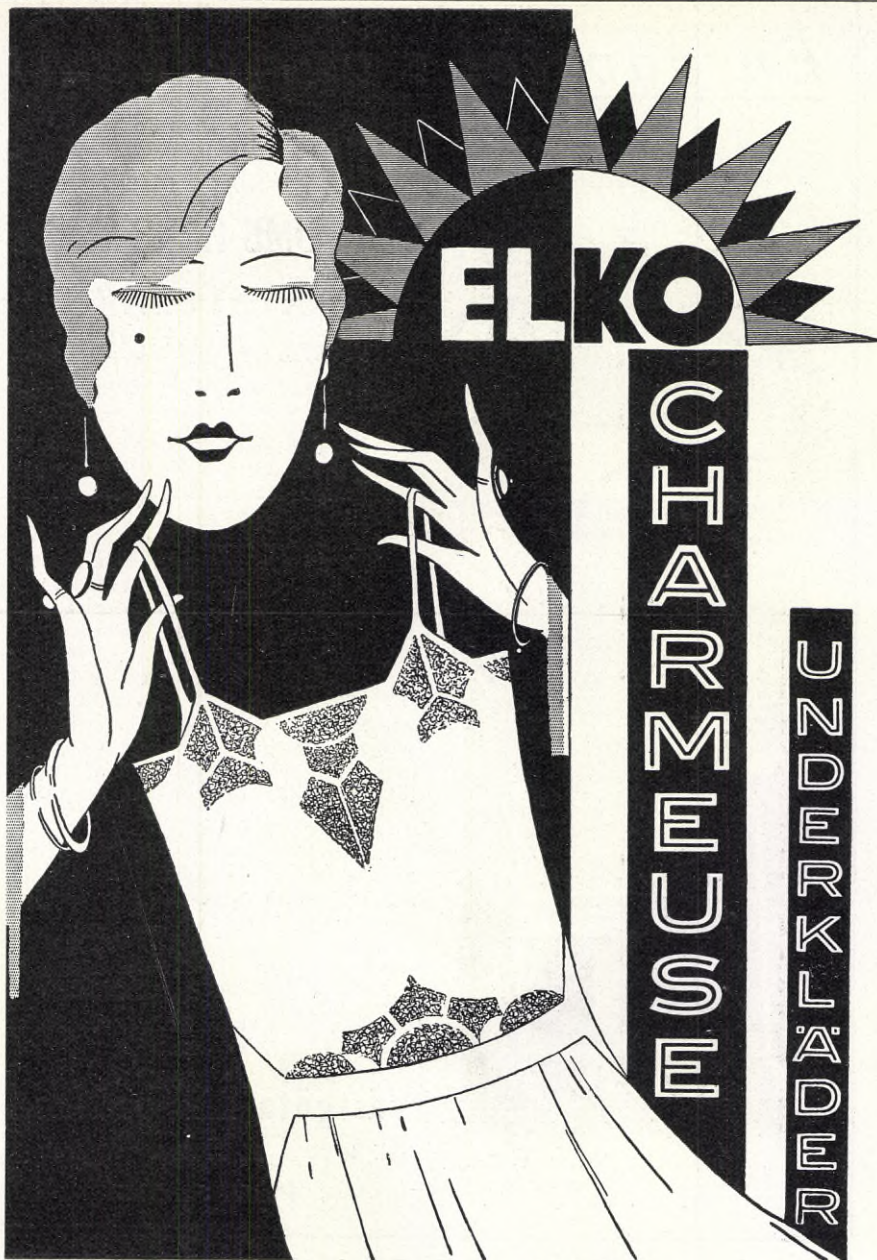
Trspt Kr. 6,500:46

Fröken Alfhild Andersson, Lund	2:—
D:r Maria Folkesson, Stockholm	2:—
Fröken Emilie Pettersson, Stockholm	3:—
Ärkebiskopinnan Hilma Ekman, Uppsala	1:—
Fru Signe Bång, Kungs- ängen	10:—
Fru Gerda Waldenström, Stockholm	1:—
Fru Lilly Hommerberg, Kungsbacka	2:—
Fröken Elsa Kantzow, Stockholm	2:—
Doktorinnan Maria Livijn, Malmö	3:—
Fru Elsa Persson, Vännäs	4:—
Fru Elsa Wohlfart, Stock- holm	5:—
Fröken Hildur Mellin, Stockholm	1:—
Fru Emmy Lilliecrona, Sö- deråkra	1:—
Fru Magnhild, Lindberg, Alfta	2:—
Fru Anna Larsson, Göte- borg	4:—
Friherrinnan H. Giertha, Ekerö	1:—
Fru Linnéa Löf, Stockholm	5:—
Fru Anna Olsson, Stock- holm	2:—

Trspt Kr. 6,551:46

När Ni firar Er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn, — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sann- nerligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och för- bind Er att på varje Eder fö-

ELEGANT — HÅLLBAR — PRISVÄRD

FINNES ENDAST I LEDANDE AFFÄRER.
OBSERVERA NOGGRANNT DET INSYDDA ELKOMÄRKET.
TRIKA A.-B. ELKO, STOCKHOLM.

delsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år på Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upprätta något mer bestående, — barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

HEMTREVNADSRÅD

Av möbelarkitekt Eduard Rasch
Renovering av skåp m. m.

Fråga: Med verklig tacksamhet har jag i N:r 9 av Idun mottagit svar å fråga beträffande möblering av hall och entré. När frågan avsändes, glömde omnämnas, att ifrågavarande hörnskåp och golvur, som nu komma att läggas till grund för rummets övriga möblering, voro vitlackerade. Har jag förstått svaret rätt, är det väl meningen, att dessa två pjäser skola befrias från målningen och genom betsnings och erforderlig behandling bli i färg med de föreslagna nya möblerna. Såväl skåp som golvur äro av furu

och mycket gamla, varför listverk o. d., när spackelfärg och målning avlutas, komma att visa åtskilliga brister. Hur avhjälpa sådant? Kan annan behandling vara tänkbar? I så fall hur?

Iakttagare av Iduns goda heminredningsförslag.

Svar: Om hörnskåpet och golvuret efter avlutningen befinnas vara alltför bristfälliga för att kunna antikbonas, bör Ni åter lackera (matt) dem, men i annan färg än förut, t. ex. ljus blågrå. I så fall måste även de nyanskaffade möblerna hava liknande behandling.

Inredning.

Fråga: Vore tacksam få råd hur bäst inreda ett litet hem, som snart skall iordningställas. 2 rum

Alecto
Linoleum
Fernissa

torkar på 4 timmar
till en glashård yta
oerhört slitstark.

Färg & Ferniss Fabriks A.-B.
ARVID LINDGREN & Co.
STOCKHOLM SÖ.

och hall, med rumsplaceringen enl. bifogad skiss. I matsalen bekvita renässansmöbler. Har tänkt väva jutematta. I vilka färger? Vilka färger å draperi, gardiner, möbelklädsel och eventuellt ottomanöverkast? Skulle önska som livgivande färger i rummet rött och gult i stil med medsända prov, av vilket tyg lampskärm redan finnes. Kan brunt användas som huvudfärg?

I vardagsrummet hade jag tänkt mörkpolerad björkmöbel. Ville ha soffan (som även ska kunna användas som sängplats) med raka sidostöd och lösa kuddar "i ryggen". Vilka stolar bli vackrast till denna? Vilken färg å lampskärm (golvlampa), möbeltyg, matta, draperi? Gardiner finnas i guldfärgad voile. Vilken färg till taklampa föreslås? *Villrådlig.*

Svar: Matsalens väggar tapetseras i grågult med mönster i gult och gulbrunt. Bredrandigt möbeltyg i linnegrått, tegel och något gult. Ottomanöverkast av samma tyg, samt gardiner och draperier i tegel. Matta i brunt, beige, tegel, gult och linnegrått.

Till soffan i vardagsrummet vore några bekväma vilfätöljer med lösa dynor trevligt. Till de redan befintliga guldfärgade gardinerna ett möbeltyg i grönt,

brunt och guldfärg. Draperier i olika nyanser av brunt, samt matta i grönt, brunt, guldfärg och grågult. Lampskärmar i guldfärg. Golvlampans skärm av pergament i samma färg.

Möbeltyg, tapeter m. m.

Fråga: Har i min salong en vit gustaviansk möbel för närvarande klädd med turkosblått siden. Matta med gråbeige botten, mönster i japansk stil i blått, korallfärg, svart, vitt och en aning brons. Tapeter i gråbeige och guld. Vilket tyg blir lämpligast vid omklädsel av möblen? Vilken färg å möbeltyg, gardiner, draperier, tapeter samt eventuellt, matta? Stort rum med ett fönster åt öster och två åt söder. Har dessutom tänkt skaffa en eller par bekväma stolar framför den öppna spisen. Hurudana? Hur vore med gult möbeltyg?

Fru Mercedes.

Svar: En slät grågul vägg med 12 cm. friser i ljust grått, som rama in väggarna i fält. Möblen klädes med italiensk linnedamast med mönster i grågult och brun-gult på linnegrå botten. Långgardiner av samma tyg med draperad kapp av brun-gul shantung. Draperier i samma shantung med snörmakerier i kanten. Mattans färger i gråbeige, brun-gult, linnegrått, gult och grönt. Som bekväma fätöljer vid spisen föreslås gustavianska bergärer med lösa dundynor. Rostfärger och grönt, som livgivande inslag i kuddar och dukar.

Lättvindigt och mindre lättvindigt.

För hushåll med många barn och flera tjänare måste maskineriet vara inrättat på ett särskilt sätt. Men de ensamma eller hushållen på ett par personer kunna tillåta sig mera fantasi i köket, och det är nu en gång trevligt med fantasi. Till den mera originella matlagningen hör en frityrpanna av tunt järnbleck med insats av ståltråd. I större bosättningsaffärer brukar den fås för en femma eller något mera. Vill man sen använda flottyr eller olja är en smaksak. Personligen föredrar jag olja. Och i denna fri-

Gemlas Rullstol

N:o 5287.
Patent n:o 57402.

Infordra offert och beskrivning från
GEMLA FABRIKERS A.-B.
— DIÖ —

EMULGON

(MED OCH UTAN JÄRN)

är en vitaminrik fiskolje-
emulsion, som innehåller
Phospho-Energon och kalk.

Är starkt aptitgivande, stär-
ker muskler och benbyggnad.

Synnerligen välgörande för
klen och undernärda per-
soner i alla åldrar.

SPEIELLT FÖR BARN.

SÅLJES ENDAST Å APOTEK

tyrpanna går nu allehanda födoämnen fisk, kött, ägg, grönsaker, krocketter, frukt, deg mest som omhölje till andra beståndsdelar, men även självständigt. Oljan silas upp efter var gång man använt den och pannan göres väl ren, men om bara oljekvantiteten är tillräcklig kan man använda oljan till flera kok. Man behöver inte vara rädd, att den skall taga smak av de olika saker, som få sitt sjudande bad där. Men naturligtvis går det inte att tillsammans sänka ner alla möjliga olika saker som fisk och frukt på en gång. Jag minns de enorma oljekittlarna hos *Zio Abraham* i Rom. Man kom att tänka på det där helgonet vars namn just nu fallit ur mitt minne, som fick sin martyrdöd i oljegyrtan. *Zio Abraham* har två berömda specialiteter: oljekokta kronärtskockor, som hela Rom kommer dit och smakar på om våren, — våren är kronärtskockans säsong i Rom — och en kabiljo i filéer, som också kokas i olja och är som en dröm. Ingendera av dessa lämpar sig direkt för oss. Jo, kanske kabeljon — efter kärleksfull behandling. Men vad vi gärna kunde försöka, ty något enklare kan inte tänkas, är fiskfiléer i olja.

I Stockholm får man hos vilka fiskhandlare man vill filéerna utskurna. Naturligtvis är gös bäst, men också dyrast. Torsk i torskmanaderna går också utmärkt liksom kolja. Slöseriet med fisken kompenseras i någon mån av smakligheten i anrättningen. Ty sen man fått dem utskurna är det bara att klappa in dem, panera dem och stoppa ner dem i den heta oljepannan. Alla vet väl att man provar temperaturen med en brödbit, blir den brun och frasig, då man låtit den ligga i den heta vätskan ett ögonblick, är det lagom att sänka ner det andra. Smärre fiskfiléer läggs lämpligen i stålträdsinsatsen. Men man får inte glömma, att den tar värme från oljan och att det alltså tar något längre tid, innan filéerna bli färdiga. Annars går det på ett par minuter. Man låter dem rinna av på gråpapper som vanligt. En bukett persilja som garnityr på fatet får man i en handvändning om man doppar också den i oljekitteln, men den bör inte få mera än ett dopp, bara oljan är riktigt het.

I Italien får man kall majonnäs till den varma fisken eller också sauce Tataré, som ju också är kall, fastän mera pikant. Det är lustigt och inte oävet.

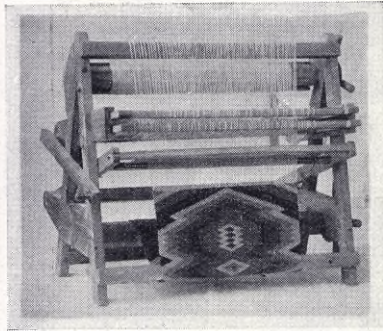
Martas Bekymmer.

LÄSARINNORNAS SPALT

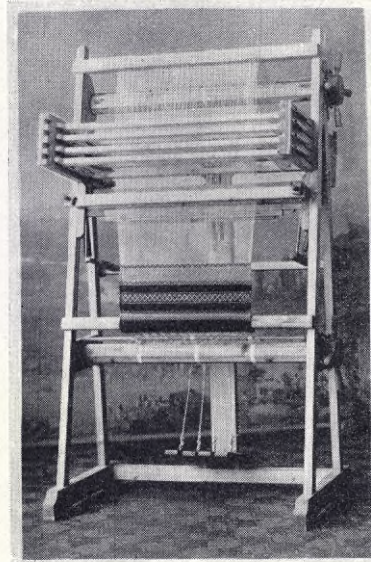
FRÅGA.

Kan någon av Iduns läsarinor upplysa om vem denna sång är av?
"Liten blomma som doftar i höst —
kvällens brus, ack, hur ensam..."
Ensam.

En vävstol i varje hem!

Bordvävstol Typ A.
Två skaft. 72 cm. skedbredd
Pris Kr. 48:50.

Golvvävstol Typ D.
Fyra skaft. 85 cm. skedbredd.
Pris Kr. 119:—.

Vi hava övertagit ensam tillverknings- & försäljningsrätt för

KOPPOMS HERRGÅRDS VÄVSTOLAR

de av Vävlärarinnan Fröken Ingeborg Simonsson, Töcksfors, konstruerade nya vävstolarna.

Det stora utrymme som erfordras för den gamla vävstolstypen har utgjort hinder för många att skaffa sig en vävstol. Detta hinder är nu undanröjt. Varje vävintresserad person som disponerar ett enda litet rum, behöver numera ej av utrymmesskäl avstå från en sådan trevlig och nyttig sysselsättning som vävning. Oaktat stor vävbredd taga dessa vävstolar ytterst litet utrymme. Fyra olika typer tillverkas. Bordvävstolarna och de mindre typerna av golvvävstolarna, kunna då de ej användas, placeras i en garderob, tambur e. d. De kunna lätt flyttas från det ena rummet till det andra, tagas med ut i trädgården o. s. v.

Vävstolarna äro fernissade i träets färg men kunna på beställning erhållas laserade i andra färger. Alla typer utom typ A äro försedda med löpbana för skytteln. Vävar med upp till 160 cm. skedbredd föres i lager. Större bredder kunna erhållas på beställning.

Prislista med beskrivning sändes på begäran.

Västgöta Linneväfveri

Tel. 46 FRITSLA Tel. 46

Patent sökt.

Stockholms Dagblad

Huvudstadstidningen som har

DET

PIGGASTE INNEHÅLLET
BEHÄNDIGASTE FORMATET
BILLIGASTE PRISET

PRENUMERATIONSPRISER:

I STOCKHOLM

frött hemburen:

Pr månad kr. 2:75
Pr kvartal " 8:—
Pr helår " 28:—

UTOM STOCKHOLM

vid postprenumeration:

Pr månad kr. 2:—
Pr kvartal " 5:25
Pr helår " 18:—

Lösnummer, vard. endast 10 öre,
sönd. endast 15 öre. Genom svenska
pressbyrå (på tåg och båtar)
15 öre vard. och 20 öre sönd.

Aspirin
TABLETTER
vid tecken till förkylning eller reumatism

Det är något norskt över det hela...

(Forts. fr. sid. 318.)

Efterfrågan på rum är stor och belåtenheten likaså. Även om det ibland kan vara svårt att ena så många olika medlemmar i ett hem som här och få dem att efterleva stadgarna. Ty det säger sig självt att den personliga friheten måste bli något beskuren, när rum ligger in vid rum, där en vill spela grammofon i sitt och den andra vill sova. Men i vilken bostad är man å andra sidan helt obunden av hänsyn, om man inte har råd att hålla sig med lyxvilla på fri och egen grund?

"Vi finder os i alt mulig, derfor staa der ikke spor respekt av os", sade en gång fru Qvam i sin ungdoms klingande dagar och gav därmed problemet en vändning, som vi våga kalla speciellt norsk. Här i Sverige skulle vi antagligen beskedligt ha sagt: "vi måste uträtta någonting och skaffa oss respekt hos herrarna". Men norskorna ha inte utträtt mindre för det, tvärtom ha de varit modigare och tilltagnare än vi i det mesta. Det går med färg och fart och för full musik, när norskorna svepa fram, och de äro "rasende flinke" i organisation och sammanhållning och inte så fruktansvärt högtidliga. Vi ha i det stycket mycket att lära av dem och de ha väl också något att lära av oss. Annars vore ju den ömsesidiga högtaktningen inte så stor som den är, både i bröllopsfeber och vanliga vardagar. E. N.

Glimtar.

Glimtar... njugga och svaga från en sol i ett oändligt blå bortom moln som draga tunga, skockas och jaga... fattiga glimtar då och då, som strö guld i markens grå. Flyktigt de väva guldtråd i spindelväven i en skogens dunkla vrå. Hjälpa dock att leva... bära, älska och förstå.

Tullin Ljungh.

BOKNYTT
Gymn, tidskrift för gymnastisk kultur, har utkommit med sitt första nummer för året. Det är liksom de föregående ytterst välredigerat och närmast ägnat Viktor Rydbergs minne. Genom några utdrag ur Viktor Rydbergs poesi belyses klart skaldens inställning till det gymnastiska idealet. Vackra illustrationer och en dikt av Nils-Magnus Folcke tillhöra även det estetiskt betonade innehållet. Det etiska rymmes i redaktör Carlbergs ledartitel och W. Fevrells utredande artikel om

naturanlagen contra medveten uppfostran. En instruktiv skidartikl avslutar det gedigna numret.

Scen och Film

Gertrud Pålson och David Stockman i *Boris Godunov*. (Almberg & Preinitz, foto.)

Operan har grävt upp Mousorgskys "*Boris Godunov*", som gick 8 gånger på regissör Goldbergs tid i Stockholm och som lever högt på kontinenten mest genom den store ryske bassångaren Schaljapins dramatiskt glänsande tolkning av huvudrollen. Eljest är Boris i ännu mindre grad än Eugen Onegin någon opera, endast en samling bilder ur ryskt liv utan inbördes sammanhang och blott intresserande genom några musikaliska effektnummer t. ex. kärleksduetten i parken, Boris "spökscen" och hans död. Theodor Scheidl hade hitkallats i den insjuknade Åke Wallgrens ställe och det var ingen dålig ersättare: en jättestalt med en lika imponerande stämma och dramatisk begåvning. Går verket några gånger beror det på den tyske gästens fascinerande framställning av titelpartiet. I det svenska solistiska solljuset glänste Gertrud Pålson-Wettergren och David Stockman.

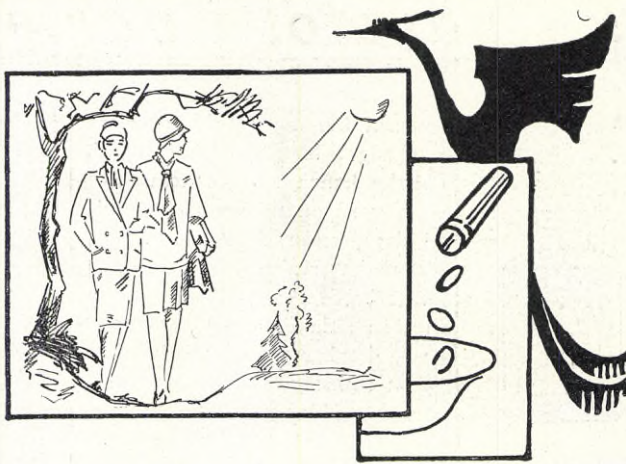
Armas Järnefelt ledde med hörbart intresse och regissör Hyltén-Cavallius hade nedlagt ett lika synbart på regien.

En intressant men en smula tröttande operakväll, som endast lockat några människor på parkett och första raden. Men det applåderades flitigt och lejonparten fick den utmärkte gästen.

N.

Gustav Esmanns "*Kära släkten*" har kommit upp på Oscarsteatern. Och det gamla stycket står sig. Det är välbyggt och har gemyt. Och så spelar Pauline Brunius sin Emily med en fart och ett humör så strålande att man tappar andan. E. N.

Stockholms Högskolas studentteater har under den allra senaste tiden varit livaktigare än någonsin förut. Eller vad sägs om

Vårens modedefärg blir blått,

det är redan bestämt. Men rött och beige blir också mycket populärt. Naturligtvis har Ni någon trevlig klänning eller annat plagg från förra året, som gott kan användas också i år, och naturligtvis kan Ni ha det, även om färgen ej är någon av dessa. Men det är onekligen roligt att vara med sin tid och fullt modern. Med Fenix hemfärger är det sannerligen ingen konst att själv färga om ett gammalt plagg, antingen det är av siden, bomull, ylle eller något annat tyg, så att det får en ny, klar och vacker färg.

Man lyckas alltid bra med Fenix hemfärger. Dessa äro i tablettform, och just därför är det så lätt att beräkna den rätta färgmängden, då man vet, att 1 tablett räcker till 50 gram tyg. Härigenom undviker man allt slöseri med färg. Det är därför en Fenix-färgning blir så billig.

Det finns 30 olika Fenix-färger att välja på, och ett glasrör med 10 tabletter kostar bara 75 öre. Finnas hos färghandlare m. fl.

FENIX

HEMFÄRGER I TABLETTER

En Fenix-färgning går lika lätt som en vanlig tvätt.

Alla Damer

använda numera

CORSELETTER

Frontsnörd engelsk Corselette för korpulenta damer. Sydd i rosa brokad med 3 par strumpeband samt med invändig elastisk väst, som ger den raka linjen. Kr. 28:—
Samma modell i tjock rosa silkesbrokad. Kr. 35:—

5676. Corselette av rosa dräll, resår över höften. Knäppes i sidan. Två par strumpeband. Kr. 6:50.

3035. Amerikansk Corselette, av silkesbrokad, resår över höften och fjädrar på tvären fram. Två par strumpeband. Av randig satin. Kr. 14:—.

9076. Engelsk corselette med maggördel. Särdeles lämplig för korpulenta damer. Rosa-dräll, resårinfällningar i sidorna. 2 par strumpeband. Kr. 18:—.

Butterick
MONSTERAFFAR

Norr 14 10

DROTTNINGGATAN 57, STOCKHOLM.

R. T. 17 26

OBS! Till landsorten mot postförskott + porto.

två instruktiva föredrag — av Sandro Malmqvist om Paris' experimentteatrar och Gustaf Collijn om Amerikansk teater — plus en lyckad teaterkväll under loppet av knappa två veckor?

Vid teaterföreställningen stod Amerika på programmet, representerat av en dramatiker från sydstaterna, Paul Green. Man framförde två enaktare, bägge i fil.

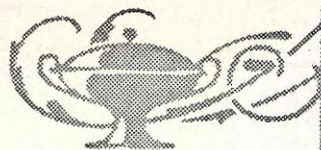

Pauline Brunius i "*Kära släkten*". (Almberg & Preinitz, foto.)

kand. Gösta M. Bergmans regi, "*Herrens vilja*" och "*Mannen som dog kl. 12*", av vilka den förra avgjort var den intressantaste: varken maken, lantpredikanten som i sin fanatism för ordets förkunnelse försummar sitt eget hem, som skänker bort den åt honom insamlade kollekten, medan hans hustru ej har medel till livets nödtorft, och som vägrar att ge sitt sjuka barn läkare och medicin eller maken, tvivlerskan, som vid barnets död utfar i smädelse mot mannens religion, lämnade åhöraren oberörd — ett starkt litet stycke som t. o. m. hade försvarat sin plats på en "riktig" teater. "*Mannen som dog kl. 12*", en komedi med tre svarta som agerande, var däremot svagare i kompositionen och förmådde knappast roa, kanske mest befoende på framförandet, ty — med all respekt för de unga aktörernas arbete — några skådespelare äro de inte, möjligen med undantag för predikantens framställare. Men man måste i alla fall beundra högskoliteterna, som mitt uppe i tentamentspluggen ha tid och krafter att visa ett dylikt brinnande teaterintresse. Kan så deras önskan bli uppfylld att få goda svenska pjäser införlivade med sin repertoar och därmed ge en upprykning åt den inhemska dramatiken — ja, då ha de gjort en god kulturgärning. A. E.

"*Madame Récamier*" är en stiltrogen, men ganska valhänt och odramatisk serie historiska filmbilder. Att skildra ett händelsedigt livs hela historia på två timmar är inte lätt och fransmännen lyckas i det stycket sämre än amerikanerna, ty de sakna dessas filmvirtuositet. Madame Récamier spelas graciöst och intelligent av Marie Bell, men alla hennes motspelare äro secunda artister, som dessutom tydligen sakna filmvana.

En ganska bortkastad kväll.

IDUNS HUSHÅLLSSIDA

REDIGERAD AV ANNA SCHENSTRÖM, GUNILLASKOLAN, UPPSALA.

Skultuna
Slottsfrun och torpormor bjuda med samma stolthet sina gäster ur en blänkande kopparkaffe-panna från Skultuna.

NÅGRA LÄCKRA BAKVERK.

Goda kakor, bakelser och tårter till té- eller kaffe-reen äro alltid lika aktuella saker, och det kan vara roligt att pröva på några andra sorter än dem man brukar använda.

Denna årstid kan det vara lämpligt att smaksätta bakverk med apelsin. Ordinar man kaffejudning på Marie-Beb.-dag påminner ju kaffeavflorna om att det är väffeldagen, om de också äro mycket olika den vanliga smet, som brukar användas i efterrättsväfforna, och ordnar man repet vid påsktiden, så kan det ju vara lämpligt att garnera bakverken med påskgötter: marzipankycklingar o. d.

Nedan ges exempel på ovannämnda sorter jämte en del andra läckerheter.

Bakpulverkrans med succat.

500 gr. vetemjöl, 3 tsk. bakpulver, 1 kkp strösocker, 100 gr. margarin, 10 kardemummor, 8 bittermandlar, 1 ägg, 3 dcl. mjölk.

Fyllning: 1 kkp russin, 1 kkp finhackad succat, 1 msk. smör.

Till pensling: 1 ägg, socker och mandel. Två kkp. av vetemjölet lägges på bakbordet, resten lägges i en bål tillsammans med bakpulver, socker, kardemumma, skällad och riven bittermandel samt margarinet i flockar. Med fingertopparna gnider man margarinet med mjöl, så att det blir finfördelat. Ägg och mjölk vispas tillsammans och röres sedan raskt in i de torra ingredienserna. Degen arbetas med resten av mjölet på bakbordet och kavlas ut till en lång fyrkant. Denna penslas med smör och beströas med russin och succat skuren i fina tärningar. Degen rullas nu ihop och lägges i krans på en väl smord plåt. Rullen klippes, penslas med ägg, beströas med socker och mandel och sättes genast in i varm ugn att grädda.

Rutiga småkakor.

200 gr. smör, 100 gr. socker, 300 gr. vetemjöl, ½ ägg, röd karamellfärg, kakaopulver.

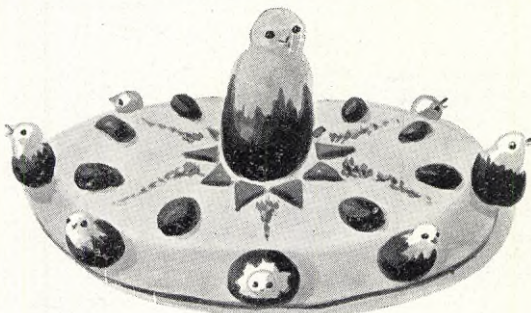
Smöret röres tillsammans med socker och ägg och mjölet blandas in. Degen delas mitt i tu, och ena halvan ställes genast ut att kallna. Av resten färgas hälften röd och hälften med kakaopulver, och

de olivfärgade degarna bakas ut i rullar av c:a 3-cm.-diameter, vilka läggas ut att kallna. Den vita degen kavlas ut till ½ cm. tjocklek. Rullarna skäras längsefter i 4 delar och läggas ihop till två mörka och två röda längder med de olika färgerna zigzag. Den hopfogade rullen lägges på ett utkavlat stycke vit deg, som svepes runt om den färgade rullen, och biten skäres i lagom stora kakor, som plattas till en smula och gräddas i medelvarm ugn.

Mjuk tékaka.

200 gr. smör, 200 gr. socker, 4 ägg, 125 gr. kärnfria russin, 2 msk. i små tärningar skuren röd och grön marmelad, 3 msk. skurna syltade apelsinskal, 50 gr. sötmandel, 200 gr. vetemjöl.

Smör och socker röres, tills blandningen blir vit och pösig. Äggulorna arbetas in en och en i sänder, och vetemjölet röres in. Russinen tillsätts jämte marmeladen, apelsinskalen och de i strimlor skurna

Tårta i påskens tecken.

mandlarna. Massan lägges i väl smord och mjölad form och gräddas i god ugnsvärme.

(Bli en medelstor avlägg brödform.)

Drottningbakelser.

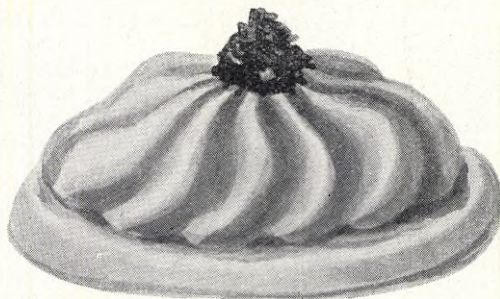
Smördeg: 150 gr. vetemjöl, 5 msk. vatten, 150 gr. smör.

Petits-choux-smet: 3 dcl. vatten, 100 gr. smör, 100 gr. mjöl, 3 ägg.

Fyllning: Hallonsylt.

Glasyr: 1 kkp florsiktat socker, 2 msk. vatten.

Smördegen beredes på vanligt sätt. Till petits-choux-smeten kokas man upp vatten och smör och strör i mjölet under kraftig vispning. Smeten får under fortsatt vispning koka, tills den släpper pannan, då den tages av elden. När mesta hettan gått

Drottningbakelse.

av, inarbetas äggulorna en och en i sänder, och när massan är fullkomligt kall, inblandas äggvitorna slagna till hårt skum.

Smördegen kavlas ut till en halv centimeters tjocklek och tages ut med runt mått. Kakorna lägges på plåt, och petits-choux-smeten föres genom spritspruta eller garneringsstrut i en tjock krans på varje kaka. Dessa gräddas väl i medelvarm ugn. När bakelserna svalnat, glaseras de tunt och på mitten av varje lägges en klick sylt, se bilden.

Nötkakor.

200 gr. smör, 200 gr. mjöl, 200 gr. skalade hasselnötter, 90 gr. socker.

Till fyllning: Vinbärsgelé.

Smör och socker röres smidigt. Nötterna drivas genom mandelkvarn och tillsätts jämte mjölet. Degen arbetas ihop på bakbordet och ställes på kallt ställe att vila några timmar — gärna över en natt. Degen kavlas sedan ut tämligen tunt, tages ut med

Vital Brödet

är ett hälsosamt och närande bröd, varför det ovillkorligen bör användas i alla hem.

runt el. slätt avlångt mått, och kakorna gräddas i medelvarm ugn. De läggas två på varandra med gelé emellan och garneras ovanpå med litet utspritsad gelé eller kristyr.

Apelsinbakelser.

Socketkaka: 3 ägg, 120 gr. socker, 40 gr. potatismjöl, 40 gr. vetemjöl, ½ tsk. bakpulver.

Vaniljkräm: 1 dcl. grädde, ½ tsk. potatismjöl, 1 äggula, vaniljsocker efter smak.

Glasyr och indränkning: 6 apelsiner, 300 gr. florsiktat socker, karmin.

Till garnering: Syltade apelsinskal.

Socketkakan beredes på vanligt sätt och gräddas på en väl smord och mjölad plåt med fyra kanter (långpanna) i god ugnsvärme. Kakan tages sedan ut med litet runt mått, och om kakan är tunn, läggas två småkakor på varandra, men bättre är att göra kakan så tjock, att man kan klyva den i två bottnar. Till vaniljkrämen sjuder man alla ingredienserna till en tjock kräm, som får kallna. Till glasyren och indränknigen klyvas apelsinerna, och saften pressas ut på citronpress. Sockret blandas med så mycket av fruktsaften, att härav bildas en tjock glasyr. Denna färgas ljusst röd med karmin. Med resten av apelsinsaften indränkes kakorna. Två bottnar lägges på varandra med vaniljkräm emellan. Härpå lägges en bakelse i sänder på en stor gaffel eller hälslev och hålles över skålen med glasyr, medan denna hålles över bakelsen, tills den blir helt beklädd med den skära glasyren. Bakelserna läggs härpå på smörpapper, tills glasyren stelnat. Innan dess garnerar man mitt på varje bakelse med en trekant eller annan figur av syltat apelsinskal.

Kaffeavfflor.

150 gr. smör, 3 ägg, 100 gr. socker, 150 gr. potatismjöl.

Smöret smältes, får svalna och röres smidigt. Ägg och socker vispas, tills smeten blir tjock och pösig, då inblandas smöret och sist mjölet. Smeten gräddas ljusbrun på väl smord och upphettat väffeljärn. (Hålla sig länge goda i slutet bleckburk.)

Chokladglaserade smörkrämsbiskvier.

200 gr. sötmandel, 200 gr. florsiktat socker, 2 äggvitor.

TOMATER

— fulla av vitaminer. —

De ha mognat sakta i drivhus, nu äro de färdiga, fasta, väl rödmogna och saftiga. Deras like finns ej i hela världen. Köp hem ett kilo i dag!

★

Giv tomaten sin rätta plats på matsedeln.

EN KUNGLIG FERNISSA

Cabinet
VARNISH

FÖR LINOLEUMMATTOR & GOLV
TORR PÅ 4 TIMMAR - EXTRA LJUS
HÄRD OCH SLITSTARK
TÅL TVÄTTNING MED SÅP- & SODALUT
FÄRG- & FERNISS FABRIKS A.-B.
STANDARD
TRELLEBORG

EKSTRÖMS VANILIN-SOCKER

Håret-ålderdomens prydnad
bevaras med

SANOCRIN

den vetenskapligt sammansatta hårtinkturen
baserad på mångåriga undersökningar av
Med. D:r CARL CRONQUIST, Malmö,
och avprovad av såväl svenska som utländska
läkare med utomordentligt goda resultat vid
behandling av håravfall och mjällbildningar.

SELANLABORATORIET vid A.-B. KRISTALLIN, Malmö.

Broschyrer på begäran från oss.
Partiönderlag: HARRY WINBERG, Rt. 78497, Stockholm.
I Finland gm. A.-B. IDMAN & ARVELA O/Y, Helsingfors.

MAZETTI'S ÖGON-CACAO

delikat — kraftig — hälsosam

Högsta näringsvärde! Lämnar ingen bottensats!

Denna cacao är genom sin absoluta renhet, överlägsna styrka och delikata smak ett hälsosamt och kraftigt näringsmedel.

Åtgår endast för cirka 2 öre till en kopp.

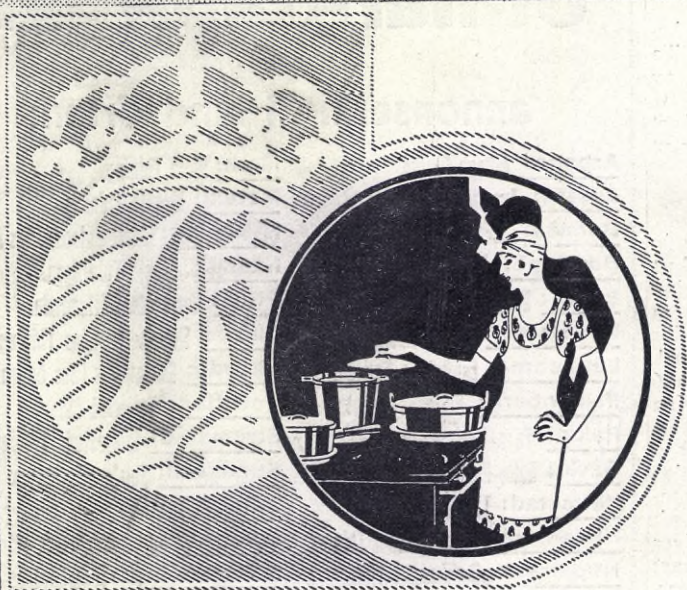
Vår billigare

kvalitet

MAZETTI'S KUNGS-CACAO

garanteras också ren och oförfalskad.

Obs! Våra ännu billigare kvaliteter, paketerade och i lös vikt.

Husqvarna välkända kokkärl

— svarta, emaljerade eller mattförnicklade —
finnas i många praktiska och trevliga modeller.

Begär uttryckligen

Husqvarna
Kokkärl

Husqvarna Vapenfabriks A.-B., Huskvarna.

ORSAKEN TILL ETT GOTT RESULTAT

Storbelåten med resultatet

blir var och en som använder det
smakfria, hälsosamma och veten-
skapligt sammansatta bakpulvret

**EKSTRÖMS JÄST-
MJÖL**

Bakpulvret man alltid kan lita på.